

Logistiek in Hart van Brabant

Programmaplan 2025 – 2030

Logistiek in Hart van Brabant

Programmaplan 2025 – 2030

Samenvatting

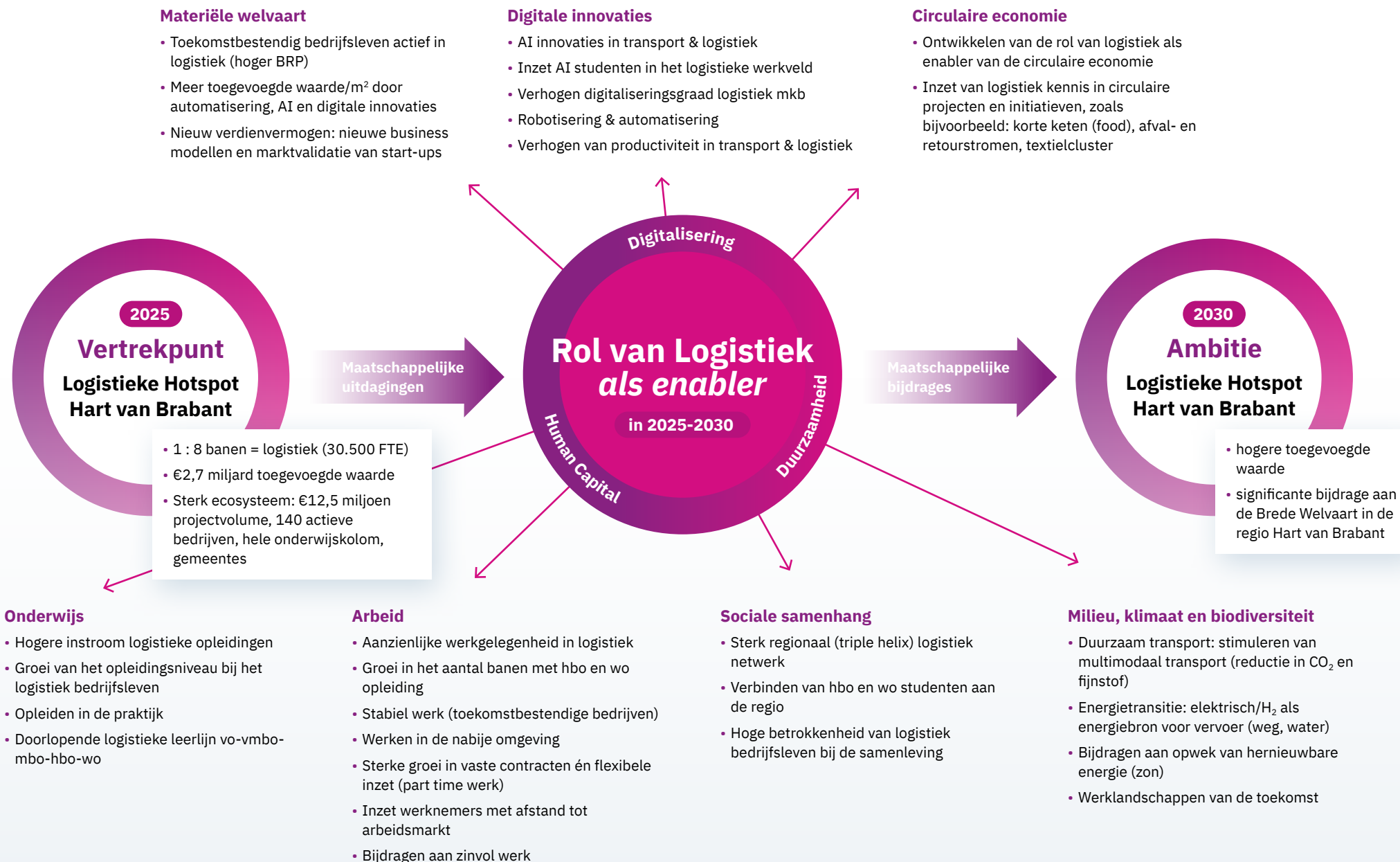
Logistiek is een vitaal onderdeel van de (regionale) economie. De afgelopen 7 jaar is de regio Hart van Brabant 6x gekozen tot dé Logistieke Hotspot van Nederland. 1:8 werknemers in Hart van Brabant heeft een logistieke baan. Het regionale logistieke ecosysteem van bedrijfsleven, onderwijs en overheden heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de ontwikkeling naar datagedreven slimme en duurzame logistiek. De regionale economie is de afgelopen jaren hard gegroeid maar loopt tegen de grenzen van haar groei aan. Dat komt o.a. tot uiting in schaarste van ruimte, stijgende (energie) kosten, netcongestie en een overspannen arbeidsmarkt. De logistiek heeft daarnaast een groeiende opgave om meer bij te dragen aan maatschappelijke uitdagingen zoals o.a. duurzaamheid, klimaat, circulariteit en arbeidsmigranten.

De regio Hart van Brabant wil koploper zijn in slimme en duurzame logistiek en jaagt daarbij een programma aan dat bijdraagt aan de verbetering van de brede welvaart in de regio. Logistiek is in de regio een belangrijke 'enabler' voor transitie op het gebied van human capital, digitalisering en duurzaamheid. Door het delen van kennis tussen partijen en het gezamenlijk oppakken van deze uitdagingen blinkt Hart van Brabant uit als concurrerende en toekomstbestendige logistieke topregio waarbij het netwerk en programma van Midpoint Brabant Smart Logistics (MBSL) van meerwaarde is voor de regio.

Als koploper willen we in de regio Hart van Brabant de toegevoegde waarde van logistiek als enabler van (brede) welvaart verhogen.

Het programma voor de komende jaren wordt ingericht langs de bestaande programmalijnen Digitalisering, Duurzaamheid en Human Capital. In figuur 1 en 2 vind je een overzicht van nieuwe en al lopende initiatieven en projecten waar we als regionaal logistiek ecosysteem op in zetten.

Figuur 1 Van maatschappelijke uitdagingen naar maatschappelijke bijdrages van de logistiek als enabler

Projecten

Het programma voor de komende jaren wordt ingericht langs de bestaande programmalijnen Digitalisering, Duurzaamheid en Human Capital. Hiernaast vind je een overzicht van nieuwe en al lopende initiatieven en projecten waar we als regionaal logistiek ecosysteem op in zetten.

Digitalisering

Nieuwe projecten

- AI Smart Track
- Verkenning robotisering
- Pitch Logistics

Lopende projecten

- Tilburg Initiative for Future Logistics
- Inzet Digicoach voor logistiek
- Kennis delen logistieke IT systemen

Human Capital

Nieuwe projecten

- RIF Logistieke leerlijn Waalwijk
- Inzet studenten voor innovatie & implementatie

Lopende projecten

- Samenwerking onderwijs – bedrijfsleven (ROBO)
- Praktijkopleiding Teamleider Logistiek

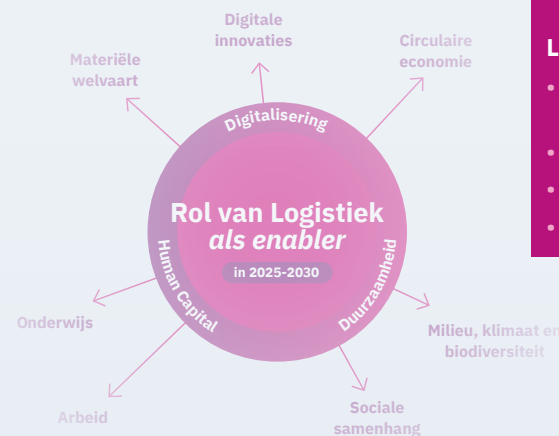
Duurzaamheid

Nieuwe projecten:

- Duurzaamheids-rapportages
- Bundelen van lading
- Landschap van de toekomst

Lopende projecten:

- Circulaire Stroom / Next Level Logistics
- Smart Port Waalwijk
- Multimodaal transport
- H₂ voor transport

Strategie, netwerk, communicatie

Nieuwe projecten

- Model toegevoegde waarde logistiek (Space2Value)
- Profileren Hart van Brabant als logistieke Hotspot
- Dagen van de Logistiek
- Stride (Resilience)
- Brabantse logistiek & defensie
- Logistieke kansen (SCM) irt uitbreiding Brainport

Figuur 2 Lopende en nieuwe projecten

Naast de lopende en nieuwe projecten zijn de volgende ontwikkelingen mogelijk van invloed op het programma en vandaar interessant om nader te verkennen:

- de EU (en daarmee ook Nederland) heeft aangegeven ettelijke honderden miljarden te gaan investeren in de Defensie-industrie. Het is interessant te verkennen wat hiervan de impact op logistiek wordt en wat de mogelijke kansen zijn voor logistiek in de regio;
- de verwachte groei van de Brainport regio heeft impact op de omliggende regio's, ook op Hart van Brabant. Logistiek is een belangrijke enabler in internationale waardeketens (zoals maakindustrie en HTSM). We zullen de concrete kansen hiervoor in kaart brengen.

Met het nieuwe programma dragen we als regionaal logistiek ecosysteem als enabler in de komende periode bij aan:

Toekomstbestendige bedrijven door in te zetten op digitalisering:

- hogere toegevoegde waarde per m² en per vervoerde laadmeter door ontwikkelen, ondersteunen en investeren in technologische en digitale innovaties bij ca. 150 bedrijven op het gebied van automatisering, robotisering, AI en dataanalyse voor logistieke processen (*projecten: TIFL, inzet digicoaches, AI Smart Track, Robotisering*);
- brede inzet van ca. 150-200 logistieke mbo, hbo en wo studenten (o.a. op gebied van automatisering, AI en data-analyse) in het logistieke bedrijfsleven (*projecten: TIFL, AI Smart Track, RIF Opleiden in Logistiek*);
- ondersteunen bij marktvalidatie van nieuw verdienvermogen in de vorm van softtech/AI/data start-ups gericht op de logistieke markt via 2-3 jaarlijkse *Pitch Logistics* bijeenkomsten.

Verhoogde duurzaamheid door:

- de huidige jaarlijkse besparingen in het multimodale transport van 13 miljoen wegkilometers en 17.000 ton CO₂ jaarlijks te verhogen met 20% door:
 - stimuleren van duurzaam *multimodaal transport*;
 - stimuleren van zero-emissietransport (elektrisch en H₂) met de ambitie voor 3-5 waterstoftankstations met 300-500 voertuigen in 2030 (*project H₂ in Transport*).
- de opwek van hernieuwbare energie via zonne-energie opgewekt op daken van logistieke bedrijven (65% van hernieuwbare energie op bedrijventerreinen) beschikbaar maken voor de directe omgeving (op bedrijventerreinen);
- realisatie van de eerste volledig elektrisch aangedreven binnenhaven in Nederland in Waalwijk (*project Smart Port Waalwijk*);
- een White Paper over het belang van logistiek in circulaire ketens, op basis van de in-zichten en ervaringen opgedaan in 2-3 circulaire clusters waar logistiek significant bijdraagt aan hoogwaardig hergebruik van materialen (*project Circulaire Stroom / Next Level Logistics*).

Versterking van het logistieke onderwijs en een betere samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven door:

- hogere instroom mbo-leerlingen (target in 2029: 630 leerlingen, *project RIF Opleiden in Logistiek*);
- tenminste handhaving van het aantal jaarlijkse instromende studenten aan de logistieke opleidingen van BUas (150-200) en Tilburg University (150-200) ;
- realisatie van een doorlopende leerlijn vo-vmbo-mbo-hbo-wo in de regio (*project RIF Opleiden in Logistiek*).
- realiseren van hybride leeromgevingen waar onderwijs en bedrijfsleven samenwerken (*project RIF Opleiden in Logistiek, Robo, samenwerking met Deltaplan Techniek*):
 - jaarlijks 10-15 'Ontdek de keten' trajecten bij vo-scholen en logistiek bedrijfsleven, waardoor jaarlijks 300-500 vo-leerlingen kennis maken met logistiek;
 - 5 nieuwe mbo onderwijsmodules en 1 nieuwe BBL opleiding;
 - 100 gastlessen bij het voortgezet onderwijs in de regio.

Een stevig regionaal platform, netwerk en verbeterd imago door:

- groei in het aantal actieve leden aan het regionale netwerk met 10% per jaar (tot 100 leden in 2030);
- toename in het aantal deelnemers aan innovatieprojecten en bijeenkomsten (150-200 deelnemende bedrijven en organisaties);
- faciliteren van 5-10 stakeholder bezoeken/field trips aan innovatieve, hoog-technologische logistieke operaties en bedrijven in de regio;
- jaarlijks 6 netwerk events over innovatie, duurzaamheid en human capital.

Inhoudsopgave

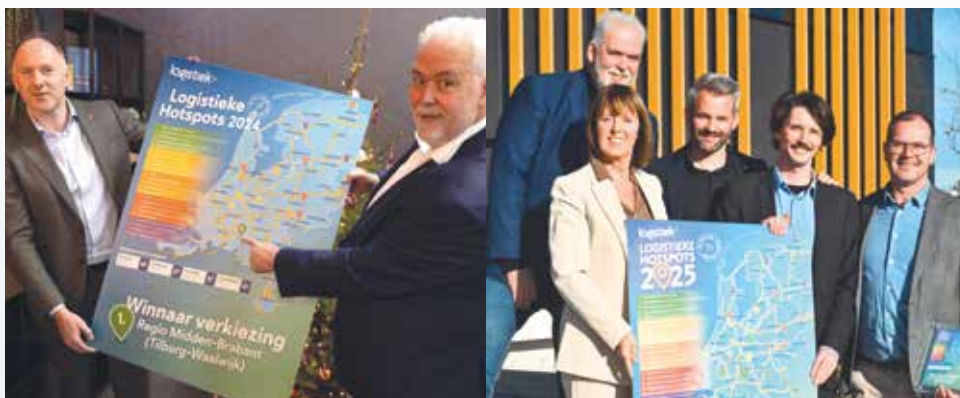
	Samenvatting	3
H1	De context van het nieuwe programmaplan	9
	Achtergrond	9
	Regionale uitdagingen	9
	Proces	11
H2	De betekenis van logistiek voor de regio Hart van Brabant	12
	Logistiek in Hart van Brabant	12
	Economische analyse	13
H3	Ambitie	15
	Strategie	15
H4	Plan van Aanpak	16
	Opbouw van programmalijnen	16
	Digitalisering (AI, automatisering en robotisering)	19
	Duurzaamheid	24
	Human Capital	29
	Strategie, netwerk en communicatie	33
Bijlage	Evaluatie	37
Bijlage	De betekenis van logistiek voor de regio Hart van Brabant	41
	Logistiek in Hart van Brabant	41
	Economische analyse	42
	Impact van trends en ontwikkelingen op het programma MBSL	45

Hoofstuk 1

De context van het nieuwe programmaplan

Achtergrond

Transport & Logistiek zit al vele decennia in de genen van de regio Hart van Brabant. De regio is gegroeid naar een volwaardige logistieke hotspot. In november 2025 is de regio Hart van Brabant voor de zesde keer in zeven jaar tijd gekroond tot dé Logistieke Hotspot van Nederland. De regio heeft een unieke mix van een strategische ligging, goede infrastructuur met directe verbindingen over weg, water en spoor en innovatiekracht. Bij de verkiezing in 2025 werden als sterke punten van de regio door de jury aangegeven: duurzaamheid, innovatie, samenwerking met onderwijs en overheden en omgaan met arbeidsmigranten. De afgelopen 5 jaar heeft het logistieke triple helix netwerk, middels het programma Midpoint Brabant Smart Logistics, hard gewerkt aan het ontwikkelen van projecten en het uitbreiden van het regionale netwerk. Met 140 actieve deelnemers en organisaties is gewerkt aan een waaier van projecten, samen goed voor een projectvolume van €12,5 miljoen (zie Evaluatie in Bijlage 1).

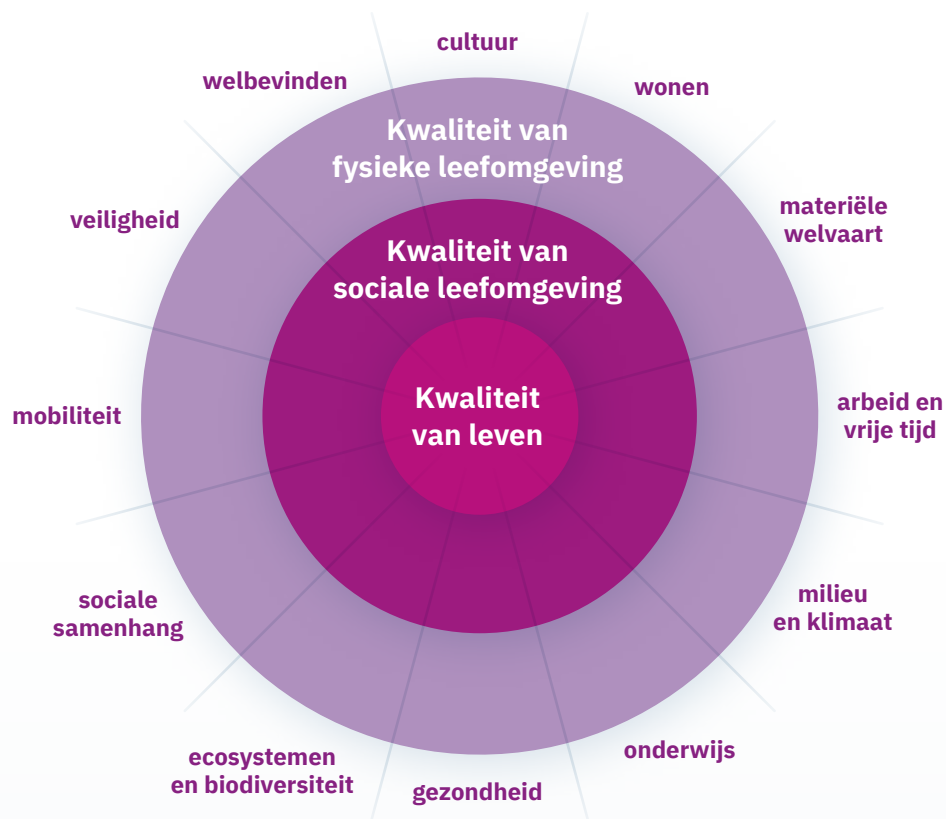
Uitreiking logistieke hotspotprijs, 2024 en 2025

Dit plan behelst het programma voor de komende periode tot 2030. De uitdagingen waar de regio en de logistiek voor staan, hebben betrekking op:

- ruimtegebrek in de regio. Logistiek concurreert om dezelfde schaarse ruimte met andere belangen en sectoren zoals wonen, mobiliteit, industrie en ruimte voor de circulaire economie;
- arbeidstekorten, door o.a.:
 - teruglopende instroom in logistieke opleidingen (met name bij mbo en hbo);
 - vergrijzing van de arbeidsbevolking;
 - negatief imago.
- netcongestie en de stijgende kosten voor energie;
- discussies over de toegevoegde waarde van de logistiek voor de maatschappij (landelijk, provinciaal en lokaal);
- geopolitieke ontwikkelingen en verschuivingen in de wereldhandel.

Regionale uitdagingen

De regio Hart van Brabant kent een sterk en breed economisch profiel met als belangrijke sectoren logistiek, maakindustrie en leisure. De regionale economie groeit hard, maar loopt tegelijkertijd tegen de 'grenzen van de groei' aan. De productiefactoren ruimte voor werken, arbeid, energie en grondstoffen worden steeds schaarser. Bedrijven worden naast het leveren van economische toegevoegde waarde meer en meer uitgedaagd om een bredere maatschappelijke bijdrage aan de regio te leveren. Deze bijdrage wordt in toenemende mate getoetst aan de verschillende aspecten van brede welvaart (zie figuur 3 op pagina 10).

Figuur 3 Twaalf thema's uit de definitie van brede welvaart. Bron: PON & Telos (bewerking)

Midpoint Brabant heeft in multi-helix verband 10 opgaves geformuleerd waarop het actieprogramma van Midpoint Brabant de komende jaren is gericht (zie figuur 4).

Figuur 4 Doelen en transitie van Midpoint Brabant.
Bron: Actieprogramma Midpoint Brabant 2023

Deze opgaves hebben betrekking op een aantal belangrijke transitie, zoals verduurzaming en de energie- en klimaattransitie. Door investeringen in digitalisering & AI en human capital worden deze transitie versneld. Door op regionale schaal aan deze transitie te werken wordt de brede welvaart in de regio verbeterd. De regionale logistiek in de regio maakt hier als belangrijke economische activiteit deel van uit en daarom is het nieuwe programma niet alleen gericht op de logistiek als sector maar ook op de **functie** van de logistiek om als **enabler** deze transitie mee te realiseren. TKI Dinalog en het Topteam Logistiek hebben gezamenlijk de Nationale Kennisagenda Logistiek 2024-2027 opgesteld. Logistiek wordt daarin gepositioneerd als een relevante economische sector met veel werkgelegenheid en als een enabler, die een belangrijke rol speelt in een duurzame, leefbare, circulaire, veilige en veerkrachtige samenleving.

Proces

In vier stappen is naar dit nieuwe actieprogramma Midpoint Brabant Smart Logistics (2025-2030) toegewerkt (zie figuur 5).

De tot stand koming van het plan is begeleid door een projectteam bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeente Tilburg, gemeente Waalwijk, Midpoint Brabant en één van de ondernemers uit de stuurgroep Midpoint Brabant Smart Logistics.

Figuur 5 Aanpak in vier stappen

Hoofstuk 2

De betekenis van logistiek voor de regio Hart van Brabant

Logistiek in Hart van Brabant

Regio Hart van Brabant is een logistieke topregio: een logistieke hotspot op de Europese transportcorridors tussen de zeehavens Rotterdam en Antwerpen en het Europese achterland. Deze positie is, naast de geografische ligging, te danken aan een aantal aspecten:

- in de regio, met name door Gemeente Tilburg en Gemeente Waalwijk, is door de jaren heen flink geïnvesteerd in goede infrastructuur op het gebied van weg, water, spoor en bedrijventerreinen. Meer recente voorbeelden zijn de investeringen (in samenwerking met Rijk en Provincie) in Sluis II, het Wilhelminakanaal, trimodaal Loven, de uitbreiding van bedrijventerrein Haven en geplande investeringen in een nieuwe binnenhaven in Waalwijk;

- de multimodale propositie van de regio is van groot belang voor de logistieke hotspot. De overslag in de regio bedraagt ca. 200.000 TEU per jaar, wat vertaald kan worden in een besparing van ca. 13 miljoen wegkilometers en reductie van bijna 17.000 ton aan CO₂ per jaar;
- de regio kent al jarenlang een goed georganiseerde triple helix samenwerking in de logistiek waarin samengewerkt wordt door het bedrijfsleven met onderwijs- en kennisinstellingen en gemeentes;
- in de regio is een mix van grote internationale bedrijven, toonaangevende familiebedrijven en mkb gevestigd. Verladers (industrie, handel, e-commerce), logistieke dienstverleners, start-ups, tech- en softwarebedrijven werken samen met mbo, hbo en wo onderwijs aan opleiden en kennisontwikkeling.

Dit wordt samengevat in de onderstaande figuur.

30.500 mensen zijn werkzaam in de logistiek in Hart van Brabant. Dat is **12,9%** van de totale werkgelegenheid.

1:8 werknemers heeft een logistieke baan.

De toegevoegde waarde (bijdrage aan de regionale economie) bedraagt **€2,7 miljard**. Dat is zo'n 13,5% van het bruto regionaal product.

De vastgoedvoorraad bedraagt **ca. 3,5 miljoen m²** (2023).

Het regionaal ecosysteem bestaat uit een grote verscheidenheid aan deelnemers, zoals logistiek dienstverleners, verladers (industrie, handel, e-commerce), start-ups/techbedrijven, softwareontwikkelaars, onderwijs en kennisinstellingen, lokale en regionale overheden.

De regio is een uitstekende uitvalsbasis voor Benelux-distributie. T.o.v. andere regio's herbergt de regio bovengemiddeld veel logistieke activiteiten voor e-commerce, consumer electronics en retail.

De regio beschikt over **2 binnenvaartterminals** met dagelijkse verbindingen met de zeehavens en **een railterminal** met verbindingen met China en Polen.

Figuur 6 Ruimtelijk-economisch profiel van logistiek in Midden-Brabant

Economische analyse

In economische analyses over logistiek wordt veelal de sector vervoer en opslag als uitgangspunt genomen. Banen met een logistieke functie, zoals transport, orderpicken of planning zijn in veel meer sectoren te vinden. Het verschil met de sector vervoer en opslag is dat de focus niet primair op logistiek ligt, maar dat logistiek een faciliterende functie heeft voor de hoofdactiviteit. Denk bijvoorbeeld aan bedrijven als Coolblue en NSK (distributiecentra in Tilburg), de Mandemakers Groep (eigen vloot met ca. 100 chauffeurs) of Beeztees (groothandel met magazijn) in Waalwijk. Een ziekenhuis heeft (vaak) ook een eigen magazijn. Met een logistieke (mbo, hbo of wo) opleiding kun je bij dergelijke bedrijven en organisaties als logistiekeling aan de slag.

Aan de hand van de methodiek van de Monitor Logistiek Sectorhuis (TNO en BCI, 2013) kan een indeling van het aantal logistieke banen per bedrijf in de regio worden gemaakt. Als basis hiervoor zijn LISA bestanden (2023) gebruikt. Voor Hart van Brabant komt op basis hiervan naar voren dat er **27.300 personen werkzaam** zijn in de directe logistiek (activiteiten zoals transport, orderpicken en planning). De indirecte logistieke banen (Value Added Logistics, customer service, douane e.d.) bedragen 1,3% van de werkgelegenheid in de regio met 3.200 werkzame personen. In totaal komt het aantal werkzame personen in de directe en indirecte logistiek samen op 30.500. Dit is 12,9% van het aantal werkzame personen in de regio, ofwel een verhouding van 1 op 7,8. In absolute zin betekent dit een stijging van 28.000 FTE (in 2018) naar 30.500 FTE in 2023, een stijging van 9%.

“1 op de 8 werknemers in Hart van Brabant heeft een logistieke baan”

Het profiel in onderwijs en de arbeidsmarkt

De ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt zijn sterk verbonden met het presteren van de logistiek in de regio. De volgende zaken vallen hierbij op:

- de druk op de arbeidsmarkt is onophoudelijk groot (ondanks signalen dat deze druk licht afneemt, UWV 2024). De regio kent lage werkloosheid en een vergrijzende arbeidsbevolking: de komende 15 jaar gaan 100.000 werknemers met pensioen;
- ondanks het sterke opleidingsprofiel van de regio met mbo (Yonder), hbo (Avans en goede verbinding naar BUAs) en Tilburg University, loopt de instroom in logistieke mbo en hbo opleidingen flink terug. Op landelijk niveau is het aantal inschrijvingen in logistieke hbo opleidingen gehalveerd. Het behoud van werknemers neemt daarom in belang toe en daarmee het opleiden van werknemers in de praktijk (Leven Lang Ontwikkelen);
- het opleidingsniveau in de logistiek stijgt. Door de inzet van digitale innovaties en automatisering (AI, robotisering) wordt het arbeidstekort deels gecompenseerd. Dit levert een behoefte aan meer IT en technisch personeel t.a.v. inzet en onderhoud van IT systemen, software en geautomatiseerde (opslag)systemen en robots.

De ontwikkelingen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt zijn in figuur 7 op pagina 13 samengevat.

Zie voor een uitgebreidere toelichting op de betekenis van logistiek voor de regio Hart van Brabant, bijlage 2.

Beroepsbevolking
257.000

Werkloosheid
9.800 (3,8%)

**Werkzoekenden met een
logistieke achtergrond**
2.500

- Hart van Brabant kent een beroepsbevolking van 257.000 personen (bron; UWV, 2024);
- De werkloosheid is 3,8%, wat neer komt op 9.800 geregistreerde werklozen;
- Het aantal personen met een WW-uitkering is 5.800 personen, 12.900 personen hebben een bijstandsuitkering (bron UWV, 2024);
- Het aantal werkzoekenden met een logistieke achtergrond ligt met 2.500 personen relatief hoog.

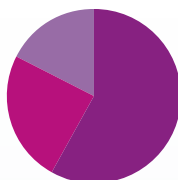

**Internationale
medewerkers**
17.000 – 18.000

**waarvan werkzaam
in de logistiek**
7.000 – 9.000

- Midden-Brabant kent ongeveer 18.000 internationale medewerkers (inschatting op basis van gegevens van CBS, uitzendbureaus);
- Ongeveer een derde tot de helft van de internationale medewerkers is werkzaam in de logistiek;
- Ruim 25% van het totaal aantal werkzame personen in de logistiek is een internationale medewerker.

Leeftijd	% in transportsector
15-27 jaar	14
28-50 jaar	50
50-60 jaar	21
60-75 jaar	15

- 36% van de werkzame personen in de logistiek is 50 jaar of ouder. Dit is een relatief hoog aandeel in vergelijking met andere sectoren (bron: UWV, 2024);
- De komende 15 jaar gaan 100.000 werknemers met pensioen in de regio;
- Meer dan de helft, oplopend tot drie kwart, heeft een vast contract: Logistiek dienstverlening (73%), transport (59%) (Bron: STL, 2024).

yonder

200

200

380

- In Hart van Brabant (en de directe regio) zijn verschillende onderwijsmogelijkheden in de logistiek;
- Aantal studenten met een specifieke logistieke opleiding: Yonder (mbo in Tilburg): 200, BUas (hbo in Breda): 380, Tilburg University (wo in Tilburg): 200;
- De inschrijvingen op logistieke opleidingen lopen sterk terug. Landelijk in het hbo met meer dan 50% ten opzichte van 2018.

Opleidingsniveau	Log. dienstverlening			Transport		
	2014	2023	Δ	2014	2023	Δ
mbo niv.1	29%	25%	-4%-punt	44%	38%	-6%-punt
mbo niv. 2-4, havo, vwo	50%	50%	0	48%	52%	+4%-punt
hbo, wo	21%	25%	+4%-punt	8%	10%	+2%-punt

- Er vindt een verschuiving plaats van praktisch naar theoretische banen in de logistiek (bron: STL, 2024);
- Het aandeel banen op mbo 1-niveau neemt af, terwijl banen op mbo-niveau 2 t/m 4 en (met name) hbo en wo-niveau toenemen;
- Deze trend is landelijk te zien: er zijn minder 'handjes' vereist, tegenover meer banen met technische en IT-kennis (bron: STL, 2024).

Figuur 7 Overzicht economische ontwikkeling arbeidsmarkt en talentontwikkeling

Hoofstuk 3

Ambitie

Strategie

De regio Hart van Brabant wil koploper zijn in slimme en duurzame logistiek en jaagt daarbij een programma aan dat bijdraagt aan de verbetering van de brede welvaart in de regio. Logistiek is in de regio een belangrijke ‘enabler’ voor transitie op het gebied van talent, digitalisering en duurzaamheid. Door het delen van kennis tussen partijen en het gezamenlijk oppakken van deze uitdagingen blinkt Hart van Brabant uit als concurrerende en toekomstbestendige logistieke topregio waarbij het netwerk en programma van MBSL van meerwaarde is voor de regio.

Als koploper willen we in de regio Hart van Brabant de toegevoegde waarde van logistiek als enabler van (brede) welvaart verhogen.

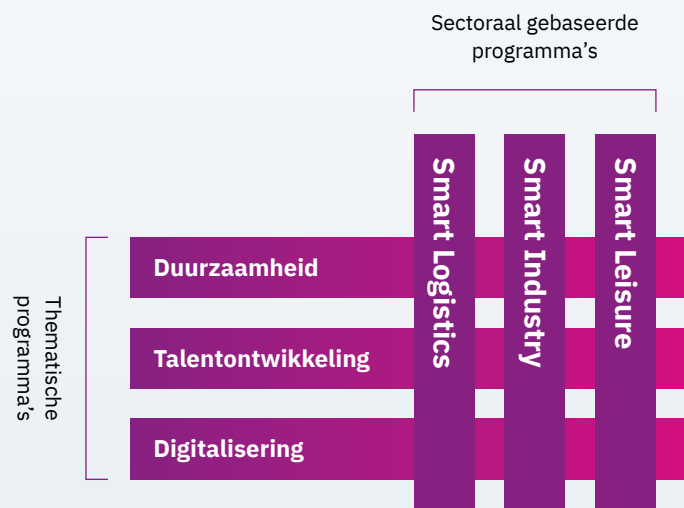
Het netwerk Midpoint Brabant Smart Logistics is daarmee dé verbinder en aanjager voor duurzame regionale samenwerking waarmee we de meerwaarde van logistiek in Hart van Brabant vergroten en de brede welvaart in de regio versterken.

Hoofdstuk 4

Plan van Aanpak

Het Plan van Aanpak is de kern van dit programmaplan. Hierin worden per programmalijn de doelen, lopende en nieuwe projecten en initiatieven omschreven. De programmalijnen zijn generiek en komen overeen met de andere programma's van Midpoint Brabant (zie figuur 8). Kennis en expertise van (vooral) de thematische programma's worden gecombineerd met het logistieke programma zodat cross-overs tot stand gebracht worden.

Figuur 8 Schematische opbouw programma in vier lijnen

Opbouw van programmalijnen

Het programma bestaat uit 3 programmapijlers inclusief de rol van de stuurgroep & programma manager m.b.t. het bewaken en aanpassen de strategie van het programma, de communicatie erover en het door ontwikkelen van het netwerk. Het programma is een adaptief plan en kan in de loop van de tijd worden aangepast als gevolg van nieuwe ontwikkelingen, inzichten en behoeften van de triple helix-partijen. De opbouw van het programma is schematisch weergegeven in figuur 9.

Figuur 9 Samenhang thematische en sectoraal gebaseerde programma's Midpoint Brabant

Figuur 10 geeft een overzicht per programmalijn van de nieuwe en lopende projecten.

Figuur 10 Lopende en nieuwe projecten

In de onderstaande tabel een overzicht van deze projecten op basis van begroting en financiering:

Projecten	Nieuw/lopend	Termijn	Gefund (j/n)	Begroting	Bijdrage bedrijfsleven	Bijdrage KI/Onderwijs	Bijdrage Regio	Bijdrage subsidieprogramma
Digitalisering								
1 AI Smart Track	In ontwikkeling	2026 ev	Nee	Inschatting ca. €1.500.000	ca. 25%	ca. 25%		50%
2 Verkenning Robotisering	In ontwikkeling	2026 ev	Nee	Inschatting ca. €150.000	ca. 25%	ca. 25%		50%
3 Pitch Logistics	In ontwikkeling	2025 e.v.	nvt					
4 Tilburg Initiative for Future Logistics (TIFL)	Lopend	2024-2028	Ja	€ 2.000.000	€ 550.000	€ 500.000		Regiodeal €950.000
5 Inzet Digicoach voor logistiek	Lopend	2025 ev	Ja	€ 150.000			€ 75.000	Smartwayz: €75.000
6 Ontwikkelen use case voor data in de last mile	Lopend	2025	ja	€ 100.000			€ 50.000	Smartwayz: €50.000
7 Kennis delen logistieke IT systemen	Lopend	2025 ev	nvt					
Duurzaamheid								
8 Kansen duurzaamheidsrapportages voor Logistiek	In ontwikkeling	2025 e.v.	Nee	nader te bepalen				
9 Bundeling Lading	In ontwikkeling	2025 e.v.	Nee	nader te bepalen				
10 Landschap van de Toekomst	In ontwikkeling	2025 e.v.	Nee	nader te bepalen				
11 Circulaire Stroom / Next Level Logistics	Lopend	2024-2028	Ja	€ 4.600.000	€ 900.000	€ 520.000	€ 1.420.000	Provincie: €1.500.000 RegioDeal: €260.000
12 Smart Port Waalwijk	Lopend	2024-2028	Ja	€ 6.300.000	€ 2.350.000	€ -	€ 950.000	Regiodeal: €3.000.000
13 Multimodaal Transport (MIRT)	Lopend	2025 e.v.	nvt					
14 H₂ voor transport	Lopend	2024 e.v.	Nee					
Human Capital								
15 Inzet studenten/leerlingen voor innovatie en impl.	In ontwikkeling	2025 e.v.	nee	Nader te bepalen				
16 RIF Logistiek	Lopend	2025-2030	Ja	€ 4.600.000	€ 2.280.000	€ 530.000	€ 290.000	RIF programma: €1.500.000
17 Samenwerking onderwijs - bedrijfsleven (ROBO)	Lopend	2025-e.v.	nvt					
18 Praktijkopleiding Teamleider Logistiek	Lopend	204- e.v.	nvt					
Strategie, netwerk & communicatie								
19 Brede welvaartsscan Logistiek	In ontwikkeling	2025 e.v.	Nee	Inschatting ca. €25.000			€ 25.000	
20 Profilering Hart van Brabant als Logistiek Hotspot	In ontwikkeling	2025 e.v.	Nee	Inschatting ca. €50.000/jaar	€ 25.000		€ 25.000	
21 Dag(en) van de Logistiek	In ontwikkeling	2025 e.v.	Nee	Nader te bepalen				
22 STRiDE (Resilience)	Projectaanvraag	2025 e.v.	Nee	€ 846.000	€ 66.000	€ 230.000	€ 90.000	TKI Dinalag: €460.000
Totaal				€ 20.415.000	€ 6.446.000	€ 2.039.000	€ 3.225.000	€ 8.704.000

Figuur 11 Financieel overzicht van het project portfolio

Digitalisering (AI, automatisering en robotisering)

Doel

De ontwikkelingen op het gebied van digitalisering, AI en robotisering volgen elkaar snel op. We willen laagdrempelige toegang tot (nieuwe en bestaande) digitale/AI kennis en innovaties realiseren, zodat de regio een proeftuin is voor de toepassing van nieuwe concepten en technieken. Zowel individuele bedrijven als de regio als geheel kunnen hierdoor voorop blijven lopen in de logistiek. Het bereiken en meenemen van het mkb in de digitale innovaties is een belangrijke uitdaging.

Wat gaan we doen?

Digitalisering, AI en robotisering bieden grote kansen in de logistieke wereld. Snellere processen, hogere productie of een lagere behoefte aan (laaggeschoold) personeel zijn mogelijke effecten, mits de innovaties tijdig en kundig worden ingepast. Kortweg komt dit neer op “meer kunnen met minder”. Hogere eisen van klanten en de toenemende inzet van automatisering en complexere technologieën zorgen voor een noodzaak tot innovatie en het opleiden/omscholen van personeel. Het programma gaat activiteiten initiëren die het bedrijfsleven ondersteunen om de digitale mogelijkheden te verkennen/onderzoeken en te implementeren, dan wel om reeds ontwikkelde tools en technieken in te zetten bij (met name) kleinere bedrijven. Daarnaast neemt het belang van het opleiden van AI-talent (nieuw en bestaand personeel) toe op alle niveaus (mbo, hbo en wo), ook gezien de bestaande arbeidstekorten. Het MBSL-programma bevat lopende projecten en ondersteuning op dit gebied zoals het Tilburg Initiative for Future Logistics (TIFL als onderdeel van het Regiodeal programma) en de inzet van een digicoach voor het mkb (in samenwerking met Midpoint Brabant Services). De samenwerking met partners als Logistics Communicatie Brabant (Hart van Brabant is regiopartner van LCB) en Tilburg University is voor een belangrijk deel gericht op de ontwikkeling van nieuwe innovatieve AI projecten, zoals bijvoorbeeld AI Smart Track, wat gericht is op het breder beschikbaar maken van AI studenten voor het logistieke werkveld.

Beoogde resultaten

Binnen de programmalijn digitalisering (AI, automatisering en robotisering) zijn de volgende beoogde resultaten voorzien voor de periode 2025-2030:

- minimaal één majeur digitalisering project per 2 jaar opzetten en in uitvoering;
- het bereiken van minimaal 50 bedrijven met nieuwe AI-toepassing en 50 bedrijven met een robotiseringsvraagstuk;
- inzet van 50-75 AI studenten bij 50-75 mkb bedrijven;
- jaarlijks 20-30 digiscans & 15-20 opvolg cases bij mkb bedrijven;
- minimaal 40 projectdeelnemers per jaar;
- 2-3 Pitch Logistics bijeenkomsten per jaar.

Programma en projecten

Binnen deze programmalijn worden de volgende vier nieuwe projectinitiatieven beschreven:

- AI-Smart Track
- Kennisuitwisseling IT-systemen
- Robotisering
- Pitch Logistics

Daarnaast worden de volgende lopende projecten voorzien:

- Tilburg Initiative for Future Logistics (TIFL)
- Inzet Digicoach voor Logistiek
- Ontwikkeling use cases voor data in last mile

Nieuwe projecten

De nieuwe projecten zijn in een vroege fase van projectontwikkeling. Het varieert van projectidee tot de eerste gesprekken met potentiële projectpartners. De projectbeschrijvingen en beoogde resultaten kunnen daarmee in een latere fase van de projectontwikkeling logischerwijs nog wijzigen.

AI Smart Track

Beschrijving

Doel van het project: op een pragmatische wijze AI kennis, -expertise, -talent en -technologie beschikbaar te maken voor het logistieke (mkb) werkveld. Op verschillende kennisinstellingen in Brabant worden studenten opgeleid in AI toepassingen. Deze studenten vinden hun weg te weinig naar het logistieke werkveld vanwege onbekendheid met AI uitdagingen in de logistiek. Middels dit project willen we AI studenten van meerdere kennisinstellingen verbinden aan de AI uitdagingen van logistieke bedrijven. Veel mkb bedrijven hebben nog onvoldoende beeld bij de kansen en mogelijkheden van AI. We faciliteren een goede begeleiding van de student en bedrijf bij het opstellen van de opdracht en de invulling ervan, middels erkende AI experts en lector AI.

Deelprojecten / onderdelen

- In kaart brengen van AI opleidingen bij verschillende Brabantse kennisinstellingen.
- Begeleiden van het bedrijfsleven bij het opstellen van uitdagende opdrachten voor studenten.
- Begeleiden van de studenten bij het uitvoeren van hun opdrachten met de inzet van AI experts.

Prioriteit

Trekker & overige betrokken partijen

- LCB
- Midpoint Brabant
- Kennisinstellingen (BUas, Tilburg University, TUe)
- MBSL netwerk

Termijn

2026-2030

Beoogd resultaat

Inzet van 50-75 AI studenten bij 50-75 (mkb) bedrijven.

Financiën

Mogelijk projectbudget: ca. 1,5-2 miljoen (bijdrages van projectpartners en deels te financieren uit subsidieprogramma). Status: opwerken, in ontwikkeling.

Verkenning robotisering

Beschrijving

Robotisering is een mogelijke oplossing voor hogere productiviteit en efficiency in logistieke operaties en komt tegemoet aan personeelstekorten. Robotisering in de logistiek is vooral gericht op toepassen van bewezen technologie niet zozeer op nog in ontwikkeling zijn de technologie c.q. prototypes. De grotere bedrijven zetten robotisering al langere tijd in. Het mkb heeft hier met name behoefte aan kennis en haalbaarheid van robot toepassingen. Middels dit project verkennen we de behoeftes aan ondersteuning van het mkb en faciliteren deze ondersteuning middels de inzet van experts.

Deelprojecten / onderdelen

- Verkenning naar behoeftes van het mkb op het gebied van robotisering.
- Faciliteren van kennisontwikkeling en uitwisseling door inzet van experts.
- Toegang tot netwerken over robotisering.

Prioriteit

Trekker & overige betrokken partijen

- Midpoint Brabant (Services)
- MBSL netwerk

Termijn

2025-2030

Beoogd resultaat

50 mkb bedrijven ondersteunen.

Financiën

Inschatting: ca. €100-150K (te financieren uit subsidieprogramma). Status: opwerking, in ontwikkeling.

“Digitalisering, AI en robotisering bieden grote kansen in de logistieke wereld”

Kennis delen en uitwisselen logistieke IT-systemen

Beschrijving Het vormen van kleine netwerken van logistieke bedrijven die dezelfde logistieke IT systemen gebruiken (zoals TMS, WMS e.d.). Middels verschillende jaarlijkse bijeenkomsten worden de key-users van bedrijven verbonden om met elkaar kennis en ervaringen (tips 'n' tricks) uit te wisselen. Niet om bestaande user groups te vervangen. In de praktijk blijken customer service/support afdelingen van IT leveranciers niet altijd snel te reageren. Een regionaal netwerk van mede-gebruikers kan elkaar op weg helpen en ondersteunen.

Deelprojecten / onderdelen Afgelopen jaar hebben enkele bijeenkomsten rond een WMS systeem aangetoond dat hier voor de deelnemende bedrijven waardevolle kennis en ervaring beschikbaar komt. We breiden dat uit naar andere IT systemen.

Prioriteit **

Trekker & overige betrokken partijen Midpoint Brabant (Logistiek & Services)

Termijn 2025-2030

Beoogd resultaat Laagdrempelig beschikbaar gemaakte gebruikerservaring en kennis van logistieke IT systemen die regionale bedrijven onderling uitwisselen.

Financiën n.v.t. Status: opschaling

Pitch Logistics

Beschrijving Veel logistieke bedrijven zijn geïnteresseerd in innovatie en vernieuwing. Een deel van deze innovatie komt van start-ups en scale-ups. De start-ups en scale-ups op hun beurt hebben behoefte aan goede marktvalidatie. Midpoint Brabant organiseert in samenwerking met LCB een aantal bijeenkomsten waar het logistieke werkveld direct in contact werd gebracht met start-ups en scale-ups die impact hebben op de logistiek of de logistiek als een belangrijke markt zien: Pitch Logistics.

Deelprojecten / onderdelen 2-3 aantal Pitch Logistics bijeenkomsten per jaar.

Prioriteit **

Trekker & overige betrokken partijen - Midpoint Brabant
- LCB
- MBSL netwerk

Termijn 2025-2030

Beoogd resultaat - 2-3 Pitch Logistics bijeenkomsten per jaar.
- het verbinden van start-ups en scale-ups aan het logistiek werkveld met het oog op de introductie van innovatie en vernieuwing.

Financiën ca. € 2.500/jaar. Status: hernieuwen, eerder gebruikt format aanpassen.

Lopende projecten

Tilburg Initiative for Future Logistics (TIFL)

Beschrijving

De logistiek kent een aantal strategische uitdagingen en vraagstukken zoals o.a. de inzet en toepassingen van AI, arbeidstransitie, energietransitie en de veranderende rol van logistiek in de maatschappij. In het TIFL consortium werken 11 bedrijven, voornamelijk uit de regio Hart van Brabant, samen met Tilburg University en Midpoint Brabant aan deze uitdagingen. Het Field lab heeft een doorlooptijd van 5 jaar, waarin kennis wordt ontwikkeld en gedeeld en gezamenlijke innovatieprojecten worden opgezet.

Deelprojecten / onderdelen

- Jaarlijks 4 kwartaalmeetings over inhoudelijke thema (met prominente sprekers).
- 2 PhD: op gebied van AI en Arbeid.
- Continue inzet van studenten bij de deelnemende bedrijven.
- Gezamenlijke innovatieprojecten.

Prioriteit

Trekker & overige betrokken partijen

- Tilburg University (penvoerder)
- Midpoint Brabant
- BTT Multimodal Container Solutions
- CEVA Logistics
- Claassen Logistics
- De Graaf Logistics
- De Mandemakers Groep
- DP World
- ID Logistics
- Jan de Rijk Logistics
- Kivits Drunen
- Van den Bosch Transporten
- Versteijnen Logistics

Termijn

2024-2028

Beoogd resultaat

- Kennisontwikkeling en kennisdeling (inzet studenten, PhD, onderlinge kennisuitwisseling).
- Samenwerking in innovatieprojecten.
- Ondersteuning door Tilburg University t.a.v. strategische vragen van deelnemende bedrijven op gebied van AI, Arbeid, energietransitie, rol van logistiek in de maatschappij.

Financiën

Regiodeal Hart van Brabant, Tilburg University, Midpoint Brabant en 11 deelnemende bedrijven. Totaal projectbudget: €2 mln.

Inzet Digicoach voor logistiek

Beschrijving

Het verbeteren van de digitaliseringsgraad van het logistieke bedrijfsleven is één van de belangrijke doelen van het MBSL programma. Om bedrijven individueel hierbij te ondersteunen, wordt een Digicoach ingezet. Deze Digicoach heeft de rol om bedrijven te ondersteunen in het in kaart brengen van hun huidige niveau van digitalisering (inzet van de Digiscan die in innovatieproject DALI is ontwikkeld in samenwerking met LCB), het bepalen van mogelijke vervolgstappen en daarbij indien mogelijk vouchers in te zetten voor externe expertise en ondersteuning. De Digicoach heeft uitgebreide kennis van het bestaande logistieke IT landschap. De Digicoach bekijkt in contacten de mogelijkheden van de inzet van beschikbare tools en resultaten van bestaande en afgeronde programma's, zoals DALI, SmartWayz, DIL (bijvoorbeeld e-cmr, iVRI's, e.d.).

Deelprojecten / onderdelen

- Inzet digiscan (gericht op zowel transport als warehousing IT landschap).
- Inzet van bestaande tools en resultaten uit programma's als DALI, DDSZ, SmartWayz, DIL.
- Opvolgacties begeleiden (keuze, inzet van logistieke IT en software)
- Identificeren van AI kansen.

Prioriteit

Trekker & overige betrokken partijen

Midpoint Brabant (Logistiek & Services)

Termijn

2025-2026

Beoogd resultaat

- Jaarlijks 20-30 scans.
- Jaarlijks 15-20 opvolg cases.

Financiën

Jaarlijks ca. €50K (in samenwerking met Midpoint Brabant Services en bestaand subsidieprogramma).

Ontwikkelen use cases voor data in last mile

Beschrijving

Het terugdringen van 'overbodige' kilometers van vrachtauto's in binnenstedelijke omgevingen door inzet van data. Use-cases hebben betrekking op de inzet van data ter verbetering van transportplanning dan wel efficiëntere inzet van voertuigen in de last mile.

Deelprojecten / onderdelen

Identificeren en uitvoeren van een use-case.

Prioriteit

Trekker & overige betrokken partijen

- Midpoint Brabant
- Logistieke bedrijven, die actief zijn in binnenstedelijke omgevingen
- Gemeente Tilburg

Termijn

2025

Beoogd resultaat

Data toepassingen ontwikkelen die het plannen van ritten en de inzet van materieel in de binnenstad efficiënter maken.

Financiën

ca. €100-150K (afkomstig uit provinciaal Smartwayz programma)

Duurzaamheid

Doel

Verduurzaming is een onlosmakelijk onderdeel van de toekomstige logistiek. Het logistieke bedrijfsleven dient steeds duurzamer te presteren, de logistiek heeft ook een belangrijke functie om als regio duurzamer te worden. Niet alleen voor de klanten van logistieke bedrijven (industrie, handel) maar ook door duurzame vormen van transport (water en spoor) en kennis en kunde in te zetten voor de transitie naar een circulaire economie. Belangrijk daarbij is dat duurzaamheid niet (alleen) kostenverhogend werkt maar dat het een onderdeel wordt van het verdienmodel van de logistiek.

Wat gaan we doen

Verduurzaming blijft in Nederland en Europa een belangrijk aandachtsgebied, ook met het verschuiven van prioriteiten door (internationale) geopolitieke omstandigheden. De regio wil dan ook voorop blijven lopen op het gebied van duurzame logistieke innovaties. Belangrijke focus hierbij is o.a. multimodaal transport, investeren in duurzame energiebronnen, logistiek en circulariteit, inzet van duurzame (zero-emissie) transportmiddelen, innovatieve energy hubs, verbeteren van de leefomgeving en samenwerking en kennisdeling op dit gebied. Minder emissies, schoner transport en minder ritten zorgen voor een verbeterd milieu en verbeterde leefomgeving. Jaarlijks worden door multimodaal transport over water en spoor door BTT (Tilburg) en ROC Waalwijk 13 miljoen wegekilometers bespaard. Dit leidt tot een besparing van 17.000 ton aan CO₂-emissies (o.b.v. meetmethode van de Topsector Logistiek). Gemeente Tilburg is één van de knooppunten op de Goederenvervoer Corridor van Rotterdam naar Zuid-Nederland. Het MBSL programma is aangesloten in een regionaal ondersteunde rol bij het MIRT programma van het Rijk, o.a. gericht op efficiëntere en slimmere ketens tussen Rotterdam en het achterland. De samenwerking en cross-over met het programma Duurzaamheid van Midpoint Brabant ontsluit veel kennis en expertise m.b.t. duurzame technologie en innovaties, ter ondersteuning van energie- en klimaattransitie. Denk daarbij aan de inzet van waterstof voor transport, energieopslag en duurzaam bouwen.

De regio en Gemeente Tilburg in het bijzonder heeft grote ambities op het gebied van circulariteit (zoals o.a. het Programma Tilburg Circulair 2025-2028). De circulaire economie vraagt om andere samenwerking in de keten van productie en consumptie wat ook een andere samenwerking vergt om de logistiek van afval-, rest- en retourstromen in te richten, die als grondstoffen dienen voor circulaire producten. De regionale logistieke kennis en kunde dient ingezet te worden om bedrijven te ondersteunen om hun circulaire ketens logistiek gezien efficiënt en effectief in te richten en uit te voeren.

Als onderdeel van de Regiodeal lopen 2 duurzame logistieke projecten in de regio, te weten Smart Port Waalwijk en Circulaire Stroom / Next Level Logistics (afronding eind 2027).

Beoogde resultaten

Binnen de programmalijn duurzaamheid stellen we onszelf de volgende beoogde resultaten als doel voor de periode 2025-2030:

- vergroten van de jaarlijkse besparing (17.000 ton) in CO₂ met jaarlijks 20% (3.400 ton);

- verhogen van de beladingsgraad en verhogen van de jaarlijkse kilometerbesparingen (13 miljoen wegkilometers) middels multimodaal transport waarmee het aantal te rijden kilometers verlaagd wordt met 20%;
- realisatie van een community van 10-15 bedrijven die samenwerken aan de kansen van duurzaamheidsrapportages voor toekomstbestendige bedrijfsvoering;
- realisatie van de eerste volledig elektrisch aangedreven binnenhaven in Nederland;
- investeringen van bedrijfsleven en overheid in waterstofpilot (infrastructuur en transportmiddelen). De ambitie is 3-5 waterstoftankstations met 300-500 voertuigen;
- een White Paper over het belang van logistiek in circulaire ketens, op basis van de inzichten en ervaringen opgedaan in 2-3 circulaire clusters waar logistiek significant bijdraagt aan hoogwaardig hergebruik van materialen.

Programma en projecten

Binnen deze programmalijn worden de volgende drie nieuwe projectinitiatieven beschreven:

- Verkenning Duurzaamheidmonitor voor logistiek (incl. CSRD)
- Bundelen lading (meer vracht, minder km, verhogen beladingsgraad)
- Landschap van de toekomst

Daarnaast worden in deze programmalijn de volgende lopende projecten voorzien:

- Circulaire Stroom / Next Level Logistics
- Smart Port Waalwijk
- Multimodaal Transport (MIRT/Goederenvervoer Corridor programma)
- Inzet van H₂ voor transport (duurzame brandstoffen)

Nieuwe projecten

De nieuwe projecten zijn in een vroege fase van projectontwikkeling. Het varieert van projectidee tot de eerste gesprekken met potentiële projectpartners. De projectbeschrijvingen en beoogde resultaten kunnen daarmee in een latere fase van de projectontwikkeling logischerwijs nog wijzigen.

Verkenning Duurzaamheidsmonitor voor Logistiek (CSRD)

Beschrijving	De regeldruk vanuit de EU t.a.v. CSRD is begin 2025 minder geworden. Desondanks is de energietransitie in volle gang en kijken veel grote verladers en logistieke dienstverleners naar hun toeleveranciers dan wel subcontracterende (mkb-) vervoerders voor een duurzaamheidsrapportage. Veel mkb-bedrijven kijken tegen 'een woud' van software aan voor het in kaart brengen van deze rapportages. Welke systemen, standaarden en data zijn van belang? Hoe kan een mkb-bedrijf dergelijke rapportages als kans inzetten in de markt? In samenwerking met o.a. LCB en Tilburg University verkennen we de behoeftes bij mkb-bedrijven t.a.v. samenwerking t.a.v. duurzaamheidsrapportages.
Deelprojecten / onderdelen	- Bijeenkomsten met mkb-bedrijven om de behoeften in kaart te brengen. - Kennis ter beschikking stellen. - Projectontwikkeling indien gewenst door het bedrijfsleven.
Prioriteit	***
Trekker & overige betrokken partijen	- LCB (penvoerder) - Midpoint Brabant - Tilburg University - MBSL netwerk
Termijn	2026-2030
Beoogd resultaat	Een community van mkb bedrijven (ca. 10-15) die gezamenlijk kennis wille ontwikkelen en uitwisselen t.a.v. de inzet en kansen van duurzaamheidsrapportages.
Financiën	Nader te bepalen. Status: opwerken, in ontwikkeling.

Bundeling lading (hogere beladingsgraad, minder km)

Beschrijving	Het verkennen van de mogelijkheden voor de samenwerking tussen verschillende verladers en/of logistieke dienstverleners om lading te bundelen op specifieke trajecten in Nederland of Europese bestemmingen. Tijdens verschillende bijeenkomsten in het kader van het Goederenvervoercorridor programma (MIRT) zijn mogelijkheden hiervoor ter sprake gekomen. Met een aantal bedrijven wordt verkend of praktische kansen en mogelijkheden bestaan om lading te bundelen.
Deelprojecten	Verkennen van bundelingskansen
Prioriteit	**
Trekker & overige betrokken partijen	- Midpoint Brabant - Gemeente Tilburg - Provincie Noord-Brabant - MBSL netwerk
Termijn	2025-2027
Beoogd resultaat	- Identificeren en bijeen brengen van bedrijven met praktische kansen voor het bundelen van lading (denk aan logistiek dienstverleners en verladers). - Toepassen van bestaande tools en kennis op het gebied van vrachtbundeling (door Topsector Logistiek, LCB en Tilburg University). - In kaart brengen van de mogelijke opbrengsten, mogelijkheden voor opschaling en uitdagingen van de praktische implementatie van bundeling.
Financiën	Nader te bepalen. Status: opwerken, in ontwikkeling.

Landschap van de Toekomst

Beschrijving	De inbedding van logistiek vastgoed in het landschap wordt steeds belangrijker voor gemeentes in het kader van de verhoging van de brede welvaart. In toenemende mate verwachten gemeentes van het bedrijfsleven dat zij bijdragen aan de brede welvaart bijvoorbeeld in relatie tot de energie- en klimaattransities, bijdragen aan biodiversiteit, waterhuishouding e.d. bij de gemeente, etc. Wat zijn de mogelijkheden om in samenwerking met de regionale logistiek een voorbeeldfunctie te pakken t.a.v. verdere verduurzaming en inbedding van panden en kavels in de directe omgeving?
Deelprojecten / onderdelen	Nader te bepalen
Prioriteit	***
Trekker & overige betrokken partijen	- Gemeente Waalwijk - Midpoint Brabant (samenwerking tussen de programma's Duurzaamheid en Logistiek) - MBSL netwerk - Tilburg University
Termijn	2025-2030
Beoogd resultaat	- Inzicht in de mogelijkheden van gevestigde logistieke bedrijven om zelf dan wel gezamenlijk met de gemeentes te investeren in verdere vergroening van het pand en de kavel. - Realisatie van geïdentificeerde kansen in een aantal pilots bijvoorbeeld m.b.t. wandelpaden, verhoging van de biodiversiteit, publiekelijk te gebruiken voorzieningen.
Financiën	Nader te bepalen. Status: opwerken, in ontwikkeling.

“Belangrijk is dat duurzaamheid niet alleen kostenverhogend werkt maar onderdeel wordt van het verdienmodel van de logistiek”

Lopende projecten

Circulaire stromen / Next Level Logistics

Beschrijving

Transport kan een belangrijke bijdrage leveren aan de brede welvaart in de regio door reductie van voertuigkilometers, minder voertuigbewegingen en draagt bij aan een veiligere omgeving in de regio. Daarnaast levert de logistiek een belangrijke bijdrage aan de circulaire economie door efficiënt transport van retouren, afval en reststromen (het koppelen van de voorwaartse aan de achterwaartse keten). Dit project beoogd via praktijktesten van gekoppelde transportplanningen van meerdere bedrijven in 4 verschillende clusters.

Deelprojecten / onderdelen

Praktijktesten in 4 clusters:

- Multimodaal (BTT en OCT) met ondersteuning van TNO;
- Netwerk Benelux (palletvervoerders) met ondersteuning van TU Eindhoven;
- Korte Keten cluster met ondersteuning van BUAs;
- Cluster circulaire ambachtscentra (oa BAT);
- Beschikbaar maken van de resultaten in publieke vorm door generieke tools en algoritmes te delen via een digitaal platform en deze resultaten te introduceren bij ca. 100 andere bedrijven.

Prioriteit

Trekker & overige betrokken partijen

- Logistics Community Brabant (penvoerder)
- Midpoint Brabant
- BUAs
- TU Eindhoven
- TNO
- Bedrijven: BTT Multimodal Container Solutions, OCT, Netwerk Benelux cluster (o.a. De Rooy Transport, CTS Group, Rabelink, Logistics), the Food Directors, de Smaak van Hier, coöperatie Brabants Streekgoed, de Walhoeve, BAT

Termijn

2025-2027

Beoogd resultaat

- Geslaagde praktijktest in 4 clusters van het geautomatiseerd koppelen van transportplanningen van meerdere bedrijven.
- Beschikbaar maken van publieke versies van ontwikkelde tools en algoritmes.
- Bijdrage aan reductie van voertuigkilometers, efficiënter en veiliger transport in de regio.
- Toepassen van logistieke kennis en kunde voor de integratie van retourlogistiek in circulaire business modellen.

Financiën

Gefinancierd in de Regiodeal Hart van Brabant, Provincie Noord-Brabant en Gemeente Tilburg. Totale begroting: €4.6 mln.

Smart Port Waalwijk

Beschrijving

Waalwijk heeft de ambitie opgepakt om één van de eerste volledig duurzame binnenhavens van Europa te realiseren. Zowel voor- en natransport, zero emissie binnenvaart en de terminal handling activiteiten worden elektrisch uitgevoerd (kranen, reach stackers). De energievoorziening komt uit regionaal aangedreven hernieuwbare energie. De gemeente Waalwijk heeft al jarenlang het plan om de huidige containerterminal te verplaatsen naar een nieuwe locatie direct aan de Maas. Hierdoor is een hoognodige schaalvergroting van de terminal en multimodaal vervoer mogelijk.

Deelprojecten / onderdelen

- Investeren in elektrische trucks.
- Verkennen van de mogelijkheid voor regionale energiehub op bedrijventerrein Haven.
- Investeren in elektrische reach stacker.
- Investeren in zero emissie binnenvaartschepen en oplaadfaciliteiten voor batterijen.
- Opstellen van de business case voor een transitiecentrum Duurzame Mobiliteit.

Prioriteit

Trekker & overige betrokken partijen

- Gemeente Waalwijk (penvoerder)
- Midpoint Brabant (samenwerking tussen de programma's Duurzaamheid en Logistiek)
- ROC Waalwijk (Van der Linden Groep)
- Tilburg University

Termijn

2025-2027

Beoogd resultaat

- Volledig elektrische binnenhaven in Waalwijk: zero emissie binnenvaart en voor- en natransport, elektrisch aangedreven handling van containers op de terminal.
- Energievoorziening op basis van regionaal opgewekte hernieuwbare energie.
- Een business case voor een transitiecentrum Duurzame Mobiliteit in Waalwijk.

Financiën

Gefinancierd in de RegioDeal Hart van Brabant, Gemeente Waalwijk, Midpoint Brabant, ROC Waalwijk. Totale begroting: €6.3 miljoen.

Multimodaal Transport (MIRT/Goederenvervoer Corridor Programma)

Beschrijving

Verduurzaming van transport heeft o.a. betrekking op de inzet en het stimuleren van multimodaal transport. De regio beschikt over 2 binnenvaartterminals en 1 spoorterminal met uitstekende verbindingen naar de zeehavens Rotterdam en Antwerpen. Spoorverbindingen bestaan met het Europese achterland met directe verbindingen met Polen én China. De multimodale infrastructuur en dienstverlening is van grote waarde voor de regio (o.a.: besparing van 13 miljoen wegkilometers per jaar en besparing van 17.000 ton CO₂ per jaar). Tilburg is een knooppunt op de TEN-T corridors van de EU. Het knooppunt Tilburg vormt een belangrijke hub op de corridor van Rotterdam naar Zuid Nederland en is daarmee onderdeel van het MIRT programma van het Ministerie I&W.

Deelprojecten / onderdelen

Als onderdeel van het GVC programma heeft de gemeente Tilburg een Realisatiepact gesloten met het Rijk, o.a. gericht op het verbeteren van de multimodale infrastructuur in de regio (vaarwegen, sluizen, walstroom ed) en het verbeteren van informatie-uitwisseling tussen partijen in de logistieke keten tussen Rotterdam en de regio.

Prioriteit

Trekker & overige betrokken partijen

- Gemeente Tilburg (Knooppunt GVC Corridor)
- Gemeente Waalwijk
- Midpoint Brabant
- Provincie Noord-Brabant
- MCA
- BTT
- ROC Waalwijk
- Havens Hart van Brabant
- DIL

Termijn

2025-2028

Beoogd resultaat

- Stimuleren van multimodaal shift door het regionale bedrijfsleven.
- Inpassen van de multimodale infrastructuur en dienstverlening in de regionale logistieke propositie van de regio.

Financiën

In overleg met budgethouders (Rijk, Provincie en gemeentes).

Inzet van H₂ voor transport

Beschrijving

Verduurzaming van transport vindt o.a. plaats via de inzet van zero emissie voertuigen. De transitie naar BEV (Batterij Elektrische Voertuigen) is een flink aantal jaren onderweg. Het aantal elektrische voertuigen groeit gestaag net als de ervaring hiermee. De inzet van FCEV (Fuel Cell Elektrische Voertuigen) of waterstof aangedreven voertuigen is nog beperkt en is een alternatief voor bepaalde vormen van transport (zwaar vervoer, langere afstanden). Bovendien wordt de groei van BEV door de netcongestie beperkt. Er bestaat behoefte in de regio om ervaring hiermee op te doen. De kansen hiervoor worden via een kwartiermaker in kaart gebracht. De ambitie is geformuleerd om 3-5 waterstoftankstations in combinatie met 500-600 voertuigen in de regio te realiseren. Het project maakt onderdeel uit van een breder programma om naast transport ook levering en toepassing waterstof in de industrie te realiseren.

Deelprojecten / onderdelen

In 2024 is een consortium gevormd voor een aanvraag voor de SWIM regeling (1 waterstoftankstation in combinatie met 12 voertuigen in Tilburg).

Prioriteit

Trekker & overige betrokken partijen

- Vitaal Loven (ondersteund door Solaris Parkmanagement)
- Midpoint Brabant (combinatie programma's Duurzaamheid en Logistiek)

Termijn

2025-2027

Beoogd resultaat

- 3-5 waterstoftankstations in de regio
- 500-600 FCE voertuigen

Financiën

Provincie Noord-Brabant, Smartwayz. In samenwerking met het programma Duurzaamheid.

Human Capital

Doel

Ondanks het mooie onderwijsprofiel (aanwezigheid mbo, hbo en wo) van de regio kampen de logistieke opleidingen met teruglopende instroom en het bedrijfsleven met arbeidstekorten en een groeiende behoefte aan hoger opgeleid personeel. In de pijler Human Capital richten we ons zowel op het verhogen van de instroom als op het opleiden van bestaand personeel (Leven Lang Ontwikkelen).

Wat gaan we doen?

Logistieke innovaties leiden tot verandering van de kennisbehoefte van personeel op zowel praktisch, leidinggevend en strategisch niveau (mbo-hbo-wo). Denk bijvoorbeeld aan het kunnen omgaan met nieuwe technologieën en IT, het implementeren van veranderingen op de werkvloer en (het bedenken van) nieuwe businessmodellen. Door krachten te bundelen (onderwijs en bedrijven) is het mogelijk om het onderwijs om beter aan te sluiten op de wensen van het bedrijfsleven om studenten én personeel gericht op te leiden, in te zetten en te laten doorstromen. Talentontwikkeling voorkomt stagnatie van groei en verhoogt de veerkracht van de sector, waarmee het de sleutel is tot het behoud van de logistieke toppositie van Hart van Brabant. Samenwerking tussen het onderwijs en logistieke

bedrijfsleven bestaat op alle opleidingsniveaus via Yonder, de ROBO Transport & Logistiek, LCB en Tilburg University. Dit kan intensiever en beter gestructureerd. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de realisatie van een doorlopende leerlijn van vo-vmbo-mbo-hbo-wo en onderwijsvernieuwing. Een belangrijk doel is het beter verbinden van studenten aan het logistiek werkveld op alle opleidingsniveaus.

Beoogde resultaten

Binnen de programmalijn human capital stellen we onszelf de volgende streefwaarden voor de periode 2025-2030:

- hogere instroom mbo-leerlingen (target in 2029: 630 leerlingen);
- tenminste handhaving van het aantal jaarlijkse instromende studenten aan de logistieke opleidingen van BUAs (150-200) en Tilburg University (150-200);
- stimuleren en opleiden van zij-instromers (waaronder internationalen medewerkers);
- realisatie van een doorlopende leerlijn vo-vmbo-mbo-hbo-wo in de regio;
- jaarlijks 10-15 'Ontdek de keten' trajecten bij vo-scholen en logistiek bedrijfsleven, waardoor jaarlijks 300-500 vo-leerlingen kennis maken met logistiek;
- 5 nieuwe mbo onderwijsmodules en 1 nieuwe BBL opleiding;
- 100 gastlessen bij voortgezet onderwijs in de regio.

Programma en projecten

Binnen deze programmalijn worden de volgende nieuwe projecten voorzien:

- RIF logistiek Hart van Brabant
- Inzet van leerlingen/studenten voor innovatie en implementatie

Daarnaast worden de volgende lopende projectinitiatieven beschreven:

- Samenwerking Onderwijs en Bedrijfsleven (ROBO transport & logistiek)
- Praktijkopleiding Teamleider Logistiek

Nieuwe projecten

De nieuwe projecten zijn in een vroege fase van projectontwikkeling. Het varieert van projectidee tot de eerste gesprekken met potentiële projectpartners. De projectbeschrijvingen en beoogde resultaten kunnen daarmee in een latere fase van de projectontwikkeling logischerwijs nog wijzigen.

RIF Logistiek Hart van Brabant

Beschrijving	In opvolging van het RIF project 2015-2019, is begin 2025 een opschalingsaanvraag ingediend in het RIF programma. De aanvraag is gericht op onderwijsvernieuwing gericht op de behoefte van het bedrijfsleven. In andere woorden: meer praktijk gericht, meer aandacht voor leidinggevende en sociale vaardigheden, interculturele samenwerking en technische vaardigheden. Daarnaast beoogt het project een doorlopende leerlijn in Waalwijk te realiseren van vo-vmbo-mbo-hbo. De verbinding tussen het vo en vmbo met het logistieke bedrijfsleven dient versterkt te worden. Denk hierbij aan onderwijs over logistiek in de klas, bedrijfsbezoeken en inzet van studenten in de praktijk.
Deelprojecten / onderdelen	- Nieuwe onderwijsmodules (mbo 2,3,4). - Bedrijfsgerichte activiteiten (bedrijfsbezoeken, gastlessen, praktijkopleiders). - Praktijkonderzoek in samenwerking met Mindlabs en Tilburg University (via TIFL).
Prioriteit	***
Trekker & overige betrokken partijen	- Yonder (Penvoerder) - Gemeente Waalwijk - Midpoint Brabant - 7 onderwijsinstellingen (vo, vmbo, praktijkonderwijs) - 18 deelnemende bedrijven (Ceva Logistics, DP World, Kivits Drunen, DMG, Beeztees, Cargo Logistics, Van der Linden Groep, Moonen Attractieverhuur, Lineage, Froster, Xenos, van Haren, Claassen Logistics, ID Logistics, tempo team, Passasports, SIG, Magna Tyres en Baanbrekers - Tilburg University - TLN - STL

Termijn	Kick-off heeft plaatsgevonden in juni 2025.
Beoogd resultaat	- Onderwijsvernieuwing in mbo (meer praktijkgerichte opleidingen, praktijkonderzoek, ontwikkeling nieuwe onderwijs modules). - Doorlopende leerlijn vo-vmbo-mbo-hbo-wo. - Hogere instroom in logistiek onderwijs in de regio (630 leerlingen in 2029). - Verbeterde samenwerking tussen vo-vmbo onderwijs en logistiek bedrijfsleven: 5 nieuwe onderwijsmodules, 1 nieuwe BBL opleiding, 80 bezoeken/'Ontdek de keten' trajecten, 80 gastlessen. - Vergroten van contractonderwijs door het bedrijfsleven (bestaand personeel, zowel Nederlands als internationale medewerkers). - Facility sharing in praktijkopleidingen.
Financiën	Gefinancierd uit het RIF programma (DUS-I), Yonder, Gemeente Waalwijk, Midpoint Brabant, deelnemende bedrijven en onderwijsinstellingen. Totale begroting: €4.6 miljoen.

Inzet studenten/leerlingen voor innovatie en implementatie (betaald)	
Beschrijving	Gezien de huidige beperkte instroom van mbo-leerlingen is er een noodzaak om vanuit een ander perspectief te kijken naar de inzet van mbo- en hbo-studenten voor het bedrijfsleven. Dit project beoogt de inzet van leerlingen/studenten in het bedrijfsleven te bevorderen en op een praktische wijze hun beroepscompetenties te ontwikkelen. De leerlingen/studenten worden door het bedrijfsleven ingezet voor innovatie en implementatie projecten en betaald conform reguliere marktprijzen. Dit kan als bijbaan en/of als onderdeel van de reguliere studie. Actueel onderzoek geeft aan dat het uitvalpercentage van mbo-leerlingen hoog is. De marktconforme betaling is bedoeld om leerlingen een extra impuls te geven en daarmee te behouden voor het logistieke bedrijfsleven. Mogelijk heeft dit ook een positieve uitwerking op de mbo-instroom.
Deelprojecten / onderdelen	Verkennen en ontwikkelen van coördinatie platform, voor matching/procedure voor inzet van leerlingen/studenten.
Prioriteit	**
Trekker & overige betrokken partijen	- Yonder - Deelnemers ROBO - FreshBrains BV
Termijn	2026 en verder
Beoogd resultaat	Inzet van 20 leerlingen/studenten op jaarbasis (vanaf 2026).
Financiën	Nog nader vast te stellen. Status: projectidee.

“Logistieke innovaties leiden tot andere skills en kennisbehoefte van personeel. Opleiden van nieuw en bestaand talent is daarom cruciaal”

Lopende projecten

Samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven (ROBO Transport & Logistiek)

Beschrijving

Een betere samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven heeft een hoge prioriteit in het programma van MBSL. De samenwerking is met name gericht op vo-vmbo en mbo. Dit is het belangrijkste doel van het Regionaal Overleg Bedrijfsleven Onderwijs (ROBO Transport & Logistiek). De ROBO functioneert tevens als Human Capital tafel en vormt een belangrijk deel van het netwerk voor talentontwikkeling in het logistieke programma. De deelnemers van de ROBO bestaan uit bedrijfsleven (met name HR functie), onderwijs, kennisinstelling en overheden en komt 3x per jaar bijeen. De ROBO kent een 3-koppig bestuur via de Stichting ROBO Transport & Logistiek, waar Midpoint Brabant inhoudelijke en controlling support bij levert.

De afgelopen periode (2023-2024) is een flinke inspanning gepleegd t.a.v. de samenwerking tussen het vo en vmbo met het logistieke bedrijfsleven. Een programma is ontwikkeld wat de scholen in combinatie met bedrijven kunnen toepassen (bijvoorbeeld 'Ontdek de keten'). Dit programma wordt ondergebracht in het platform Deltaplan Techniek, Sterk Techniek Onderwijs (STO) en Techkwadraat waar het onderwijs in de regio in verenigd is.

Deelprojecten / onderdelen

Het project Werven & Voorlichten heeft de volgende producten ontwikkeld:

- 'Ontdek de keten'. Een onderwijsmodule in te passen in verschillende vo klassen, waarbij een bedrijf bezocht wordt met logistieke activiteiten. Scholen en bedrijven worden gefaciliteerd om het programma toe te passen;
- Escape room logistiek (in samenwerking met BUas);
- Introductiecursus logistiek voor vo docenten.

Prioriteit

Trekker & overige betrokken partijen

- Yonder (secretariaat en penningmeester)
- Midpoint Brabant (projectontwikkeling, financiële controle)
- Deltaplan Techniek
- Programma Sterk Techniek Onderwijs
- Programma Techkwadraat
- Campus013, de Overlaet, 20 voortgezet onderwijsinstellingen, Ontdekstation

Termijn

2025-2030

Beoogd resultaat

Resultaat 2023-2024:

- 150 vo docenten namen deel aan introductiecursus logistiek;
- 20 vo scholen aangesloten aan het programma;
- 10x Ontdek de keten uitgevoerd;

Deze resultaten worden voortgezet door integratie van de activiteiten in het STO en Tech kwadraat netwerk vanaf schooljaar 2025-2026 en volgende.

Financiën

De stichting beschikt over een klein budget wat jaarlijks wordt aangevuld door lidmaatschapsgelden van de leden van MBSL.

Praktijkopleiding Teamleider Logistiek

Beschrijving

Opleiden in de praktijk (middels contractonderwijs) is een groeiende activiteit voor het mbo onderwijs in de regio. Bij grote logistieke bedrijven als DP World, ID Logistics, Coolblue vindt dit al enige jaren plaats. Deze bedrijven beschikken over voldoende personeel om 'eigen' klassen te vullen. Bij het mkb is dat anders. In 2024 is de eerste klas van aankomend logistiek teamleiders gestart met 8 deelnemers van 6 verschillende bedrijven. De studenten halen hetzelfde mbo3 diploma als op school maar deze opleiding vindt plaats bij de deelnemende bedrijven in de praktijk. Gemiddeld 1 dag per 2-3 weken een cursusdag, gegeven door een mbo docent van Yonder. Cursusduur 1-1,5 jaar. Examinering is verplicht in het Nederlands.

Deelprojecten / onderdelen

Jaarlijks een nieuwe klas (minimaal 10) deelnemers).

Prioriteit

Trekker & overige betrokken partijen

- Yonder
- NCVB Bedrijfsopleidingen
- Midpoint Brabant
- Deelnemers in de eerste klas zijn werknemers van Claassen Logistics, Fixami, Kivits Drunen, Heppner, Froster en Versteijnen Logistics.

Termijn

2025 en verder

Beoogd resultaat

Jaarlijks een nieuwe klas. Doel: nieuwe klas begin 2026.

Financiën

Opleidingen worden betaald door het deelnemende bedrijfsleven.

Strategie, netwerk en communicatie

Doel

Het bekende negatieve beeld van logistiek bestaat uit ‘vervuilende vrachtauto’s’, ‘dozen’ en ‘dozen schuiven’. De logistieke functie is veel breder en vormt een belangrijke component in heel veel bedrijfstakken. Het doel is om de bredere functie van logistiek duidelijk en zichtbaar te maken in de regio en daarmee de beeldvorming over logistiek te verbeteren.

Wat gaan we doen?

Uit de evaluatie (zie bijlage 1) is nadrukkelijk naar voren gekomen dat de huidige beeldvorming over logistiek verbeterd moet worden bij een brede groep stakeholders. Stakeholders variërend van potentieel talent (studenten, scholieren), docenten, raadsleden, bestuurders, ambtenaren tot burgers. Een positiever imago werkt door bij het invullen van vacatures voor logistieke functies en in de instroom op logistieke opleidingen (van middelbare school tot en met wo). Een regionaal project-team wordt samengesteld met als taak zowel de communicatie als voorlichting richting stakeholders in te vullen. De afgelopen 2 jaar is o.a. door ROBO Transport & Logistiek flink geïnvesteerd in samenwerking tussen het logistieke bedrijfsleven en het regionale voortgezet onderwijs. Dit heeft geleid tot de ontwikkeling en inzet van een aantal concepten en instrumenten bij bezoeken van scholen aan het bedrijfsleven, zoals ‘Ontdek de keten’. De verdere uitrol van de samenwerking is ingebracht in het STO (Sterk Techniek Onderwijs). Voor de komende periode staan hierin ook een nieuwe vorm van de ‘Dag van de Logistiek’ op de agenda.

Gezamenlijk bepalen en bewaken we de bijdrage van de logistiek aan de regionale brede welvaart. Als startpunt wordt middels het uitwerken van een bredewelvaartscan de huidige impact vastgesteld, die de komende jaren gedurende het programma gemonitord zal worden.

De inspanningen en resultaten moeten via de diverse communicatie kanalen (sociale media, reguliere media, events) nadrukkelijk en frequent worden gecommuniceerd. Een positieve spin-off hiervan is onder andere het kunnen vergroten van het MBSL-netwerk.

De volgende ontwikkelingen zijn mogelijk van invloed op het programma en van daar interessant om nader te verkennen:

- de EU (en daarmee ook Nederland) heeft in 2025 aangegeven ettelijke honderden miljarden te gaan investeren in de Defensie-industrie. Het is interessant te verkennen wat hiervan de impact op logistiek wordt en wat de mogelijke kansen zijn voor logistiek in de regio;
- de verwachte groei van de Brainport regio heeft impact op de omliggende regio's, ook op Hart van Brabant. Logistiek is een belangrijke enabler in internationale waardeketens (zoals maakindustrie en HTSM). We zullen de concrete kansen hiervoor in kaart brengen.

Beoogde resultaten

Binnen deze programmalijn (koepel) stellen we onszelf de volgende beoogde resultaten als doel voor de periode 2025-2030:

- groei in aantal actieve leden met 10% per jaar (100 leden in 2030);
- toename aantal projectdeelnemers; (150 organisaties gedurende strategische periode);
- maandelijkse exposure in diverse vormen;
- jaarlijks 6 netwerkevents;
- faciliteren van 5-10 stakeholder bezoeken in de regio;
- verkenningen t.a.v. de mogelijke rol van de regionale logistiek m.b.t. de te verwachte investeringen in de Defensie-industrie en t.a.v. de verwachte uitbreiding van de HTSM industrie in de Brainport regio.

Bredewelvaartscan (0-meting) Model voor brede toegevoegde waarde van Logistiek (Space2Value)

Beschrijving

Het logistieke programma wil met dit nieuwe programmaplan een relevante bijdrage leveren aan de verbetering van de brede welvaart in de regio. In samenwerking met Tilburg University en Erasmus Universiteit Rotterdam, is een consortium gevormd en een projectaanvraag opgesteld. Het project heeft tot doel om een model te ontwikkelen wat de toegevoegde waarde van logistiek wetenschappelijk onderbouwd aantoont. De toegevoegde waarde bestaat zowel uit economische waarde als de maatschappelijke impact van logistiek. De focus ligt met name op de component logistiek vastgoed maar neemt gerelateerde transportactiviteiten mee. Het model kan beleidskeuzes ondersteunen zoals geschikte locaties waar nieuw logistiek vastgoed gehuisvest kan worden maar ook de impact van bestaande logistiek clusters in onderbouwen.

Deelprojecten	nvt
Prioriteit	****
Trekker & overige betrokken partijen	- Universiteit van Tilburg (penvoerder) en Erasmus Universiteit - Stuurgroep Smart Logistics - Midpoint Brabant - Gemeente Tilburg - Gemeente Waalwijk - Dilas - Logistieke regio Venlo - Logistieke regio Gelderland
Termijn	2026-2028
Beoogd resultaat	Een gevalideerd model waarmee de toegevoegde waarde van logistiek zowel economisch als maatschappelijk wetenschappelijk onderbouw, aangetoond kan worden.
Financiën	Projectaanvraag ingediend bij TKI Dinalog van ca. € 2.000.000.

Profilering Hart van Brabant als logistieke hotspot (extern én intern)

Beschrijving

Vele stakeholders die relevant zijn voor het regionale logistieke programma hebben een onvolledig of ongenueanceerd beeld van de logistiek, zowel buiten als binnen de regio. Het is van groot belang dat men het juiste, brede en genuanceerde beeld van de logistiek beter op het netvlies krijgt. Het onterechte beeld van een 'vervuilende sector' die met 'dozen' het landschap vervuilen en arbeidsmigranten slecht behandelt, dient ontkracht te worden. De structurele bijdrage van de logistiek aan maatschappelijke uitdagingen dient beter onder de aandacht gebracht te worden. De regio heeft meer dan voldoende praktijkvoorbeelden, hoogwaardige logistieke bedrijven en innovaties die beter met stakeholders gedeeld kunnen worden. Denk aan stakeholders als de overheid en bestuurders (gemeenteraden, provincie, Rijksambtenaren, Kamerleden, maatschappelijke organisaties e.d.), andere regio's uit binnen- en buitenland, kennisinstellingen (onderzoekers, academici uit binnen- en buitenland) en onderwijs (de hele onderwijs keten, zie ook 'Samenwerking bedrijfsleven onderwijs'). De logistieke triple helix gaat samenwerken om bezoeken, excursies, rondleidingen e.d. structureel als regio te faciliteren. Een projectteam wordt samengesteld van een aantal toonaangevende partners in de regionale triple helix om hiervoor een programma op te stellen en uitvoerende activiteiten te coördineren. Denk hierbij aan vertegenwoordigers van de gemeentes Tilburg en Waalwijk, van toonaangevende bedrijven (zoals Ceva Logistics, BTT, Kivits Drunen, ID Logistics, DP World, Claassen Logistics e.d.) en vertegenwoordigers uit het onderwijs.

Deelprojecten / onderdelen	nvt
Prioriteit	****
Trekker & overige betrokken partijen	- MBSL - Gemeentes in de regio - Bedrijfsleven - Onderwijs en kennisinstellingen
Termijn	2025-2030

Beoogd resultaat	Positieve beïnvloeding van het beeld van de regionale logistieke functie bij een brede stakeholdersgroep: - opzet van een regionaal coördinatieteam wat verzoeken van bezoeken samenbrengt en coördineert tot een regionaal programma; - denk bijvoorbeeld aan bezoeken van Kamerleden, gemeenteraadsleden aan logistieke bedrijven en kennisinstellingen; - bezoeken van EU officials, bestuurders van provincie, rijksambtenaren; - faciliteren van ca. 5-10 regio bezoeken per jaar.
Financiën	ca. € 50.000/jaar waarvan 50% wordt bijgedragen door het regionale bedrijfsleven.

Dag(en) van de logistiek (als onderdeel Sterk Techniek Onderwijs programma)

Beschrijving	Een vernieuwd concept van de Dag van de Logistiek om de logistiek als aantrekkelijke werkgever (zij-instroom, jonge werknemers) en als interessante opleidingsrichting (jongeren, huidige medewerkers) onder de aandacht te brengen. Het regionale programma Sterk Techniek Onderwijs (STO) coördineert voor de techniek/industrie al enkele jaren een programma waar op meerdere locaties in de regio Dagen van de Techniek worden georganiseerd worden. Sinds eind 2024 is logistiek als een belangrijke sector opgenomen in dit programma. De komende jaren kan het MBSL netwerk hierop aansluiten. Het programma Talentontwikkeling van Midpoint Brabant heeft een coördinerende rol in het STO en Techkwadraat programma. Het MBSL netwerk wordt hierop aangesloten. De Dagen van de Logistiek in de regio zijn ook als deliverable opgenomen in het RIF project.
Deelprojecten	nvt
Prioriteit	***
Trekker & overige betrokken partijen	- Midpoint Brabant (programma talentontwikkeling) - STO platform - Techkwadraat programma - MBSL netwerk
Termijn	2025-2030
Beoogd resultaat	- Inspireren van jongeren, studenten en nieuwe medewerkers. - Dagen of Week van de Logistiek op meerdere locaties in de regio.

Financiën	Bijdrages vanuit logistiek bedrijfsleven en onderwijs in de organisatie van de Dag(en). Denk aan het openstellen van het bedrijf, faciliteren van bezoeken, investeringen in promotioneel materiaal (stands, communicatie, folders e.d.).
STRiDE (Resilience)	
Beschrijving	In samenwerking met Tilburg University, logistiek bedrijfsleven en Midpoint Brabant is het projectvoorstel Stride ingediend in het top-sector programma van TKI Dinalog. Stride (Strategies for Resilience in Disruptive Environments) is gericht op het ondersteunen van bedrijven bij het omgaan en mitigeren van disruptieve ontwikkelingen in internationale ketens (supply chains). Het project ontwikkelt een monitoringmodel voor risico's zoals bijvoorbeeld natuurlijke, politieke en machine/IT-gerelateerde disrupties en een instrumentarium om daarmee om te gaan. Tijdens het project worden minimaal 15 master studenten ingezet.
Deelprojecten / onderdelen	Het project heeft de volgende werkpakketten: - impact assessment van opkomende disrupties & opstellen van interventie strategieën; - opstellen van een beslismodel t.a.v. opkomende disrupties; - opleiden & implementatie van de strategieën.
Prioriteit	***
Trekker & overige betrokken partijen	- Tilburg University - Het MBSL netwerk - Midpoint Brabant
Termijn	2026-2028
Beoogd resultaat	Uitgewerkte tools en instrumenten voor logistieke bedrijven m.b.t. het identificeren en mitigeren van verschillende types disrupties in internationale supply chains.
Financiën	Projectaanvraag is goedgekeurd : € 846.000,-.

Verkenning kansen voor Defensie & Logistiek

Beschrijving

De EU (en daarmee ook Nederland) heeft aangegeven miljarden te gaan investeren in de Europese defensie-industrie. Dit gaat ook impact hebben op de Nederlandse Defensie. De vraag is wat dit voor consequenties gaat hebben voor de Nederlandse en regionale logistiek. In Brabant zijn verschillende Defensie activiteiten gevestigd zoals de Defensie Academie (Breda), Woensdrecht (Logistiek Centrum Woensdrecht) en Gilze (Helikopter basis). Defensie Academie maakt onderdeel uit van de LCB samenwerking tussen Brabantse kennisinstellingen. Wat kunnen we als regio bijdragen? Bijvoorbeeld in kennisontwikkeling en opleidingen/trainingen?

Deelprojecten / onderdelen

- Opbouwen van de contacten met Defensie dan wel meelifen op bestaande contacten in de regio.
- Verbinden van Defensie aan het regionale logistieke netwerk van Hart van Brabant.
- Gezamenlijke verkenning van mogelijke aanknopingspunten voor samenwerking.

Prioriteit

**

Trekker & overige betrokken partijen

- Midpoint Brabant
- LCB
- Yonder
- Logistieke bedrijven

Termijn

2025 e.v.

Beoogd resultaat

- Verkenning (rapportage) van de samenwerkingsmogelijkheden tussen Defensie en het regionale logistieke netwerk.
- Ambitie: in kaart brengen van concrete gezamenlijke projecten en samenwerking. Denk bijvoorbeeld aan het opleiden van logistiek personeel door het onderwijs in samenwerking met het logistieke bedrijfsleven en Defensie.

Financiën

Nader te bepalen. Status: projectidee, in ontwikkeling.

Verkenning logistieke kansen irt de uitbreiding van Brainport (groei AMSL)

Beschrijving

De Brainport regio heeft met het project Beethoven een aanzienlijke impuls gekregen om de groei van ASML en het HTSM cluster te ondersteunen. Dit gaat impact hebben op de omliggende regio's t.a.v. de arbeidsmarkt, t.a.v. ruimtebehoefte en mogelijk ook t.a.v. logistieke expertise en dienstverlening. We verkennen met een aantal relevante stakeholders wat deze impact kan zijn en welke kansen en propo-sities hierbij horen. Denk bijvoorbeeld aan gezamenlijke logistieke activiteiten voor internationale waardeketens, zoals HTSM leveranciers en producenten in de Brainport regio. Anderzijds: kunnen we de huidige maakindustrie in de regio vanuit logistieke en Supply Chain Management kennis en expertise ondersteunen?

Deelprojecten / onderdelen

Nader te bepalen

Prioriteit

**

Trekker & overige betrokken partijen

- Midpoint Brabant (samenwerking programma's Logistiek en Maakindustrie)
- Tilburg University
- LCB

Termijn

2025 e.v.

Beoogd resultaat

- Inzicht (rapportage) in de mogelijke rol van de regionale logistiek in relatie tot de uitbreiding van de Brainport regio en haar activiteiten.
- Cross-over met het programma Smart Industry van Midpoint Brabant voor de mogelijkheden voor concrete projectontwikkeling op het gebied van SCM in de industrie en andere sectoren als e-commerce en groothandel.

Financiën

Nader te bepalen. Status: projectidee, in ontwikkeling.

Bijlage 1

Evaluatie

Figuur 12 Tweeledige aanpak in het strategische programma (2020-2024)

Het programma van MBSL (2020-2024) was gestoeld op een tweeledige aanpak. Deze aanpak wordt door de stakeholders erg gewaardeerd. De stakeholders hebben aangegeven dat zij vooral de inzet van MBSL in projecten en het netwerk dat zij daarmee verkrijgen erg waarderen. Met name het contact met andere type partijen (dus als bedrijf het contact met onderwijs- en overheidspartijen) wordt als grote meerwaarde gezien.

De afgelopen jaren heeft MBSL vooral ingezet op projectontwikkeling en uitvoering. Het versterken van het netwerk is indirect gebeurd via de uitvoering van de projecten en de bijeenkomsten die daarbij georganiseerd zijn. Hierbij is gebruik gemaakt van een indeling naar vijf thema's c.q. programmalijnen:

- Human capital
- Innovatie
- Duurzame logistiek
- Infrastructuur & mobiliteit
- Netwerk uitbreiden en marketing

In de afgelopen periode is binnen het programma met 140 actieve deelnemers gewerkt aan een waaier aan projecten, samen goed voor een projectvolume van € 12,5 miljoen. Veel projecten zijn conform plan uitgevoerd, maar als het oorspronkelijke plan vergeleken wordt met de daadwerkelijke uitvoering valt op dat de inzet voornamelijk op de eerste 3 programmalijnen heeft plaatsgevonden.

Op human capital, digitalisering en duurzaamheid, de projectlijnen die Midpoint Brabant ook in hun andere programma's kent, zijn veel projecten uitgevoerd. Sterker nog, er zijn ook projecten uitgevoerd die niet in de beoogde lijst waren opgenomen. Dit zijn onder andere de Regio Deal-projecten. In de themalijnen infrastructuur & mobiliteit is de rol van MBSL vooral van ondersteunende aard geweest. MBSL heeft hier niet de rol van projectinitiator, maar meer van ondersteuner t.a.v. sparren en feedback faciliteren aan overheden en het meedenken over thema's en ontwikkelingen.

Uit de evaluatie is naar voren gekomen dat stakeholders begrijpen dat MBSL op het onderwerp infrastructuur en mobiliteit inderdaad weinig directe invloed heeft. Wel zijn het onderwerpen waar MBSL de vinger aan de pols kan houden en via andere kanalen input kan geven. Netwerkontwikkeling en versterking vinden stakeholders een belangrijk thema en aandachtsgebied voor MBSL welke in het nieuwe programma een plek dient te krijgen. Qua beoogde netwerk- en marketingactiviteiten (paars) zijn campagnes opgestart en publiciteit over het programma heeft plaatsgevonden via de communicatiekanalen van Midpoint Brabant en partners.

De programmatische aanpak van MBSL en de uitgevoerde projecten worden door stakeholders goed gewaardeerd. Ook wordt de triple helix-samenwerking tussen bedrijfsleven, overheden en opleidingen positief beoordeeld ("ons kent ons") en gezien als een belangrijke reden van de hechte *community* in Hart van Brabant. Opmerking die hierbij geplaatst wordt is dat het lastig blijft om de kleinere mkb-bedrijven betrokken te krijgen. Enkele andere opmerkingen die door stakeholders betreffende de evaluatie verder genoemd zijn, zijn:

- Het huidige imago van logistiek heeft de laatste jaren een negatieve connotatie gekregen;
 - logistiek wordt gezien als 'dozen en wielen', bredere functie wordt niet (h) erkend;

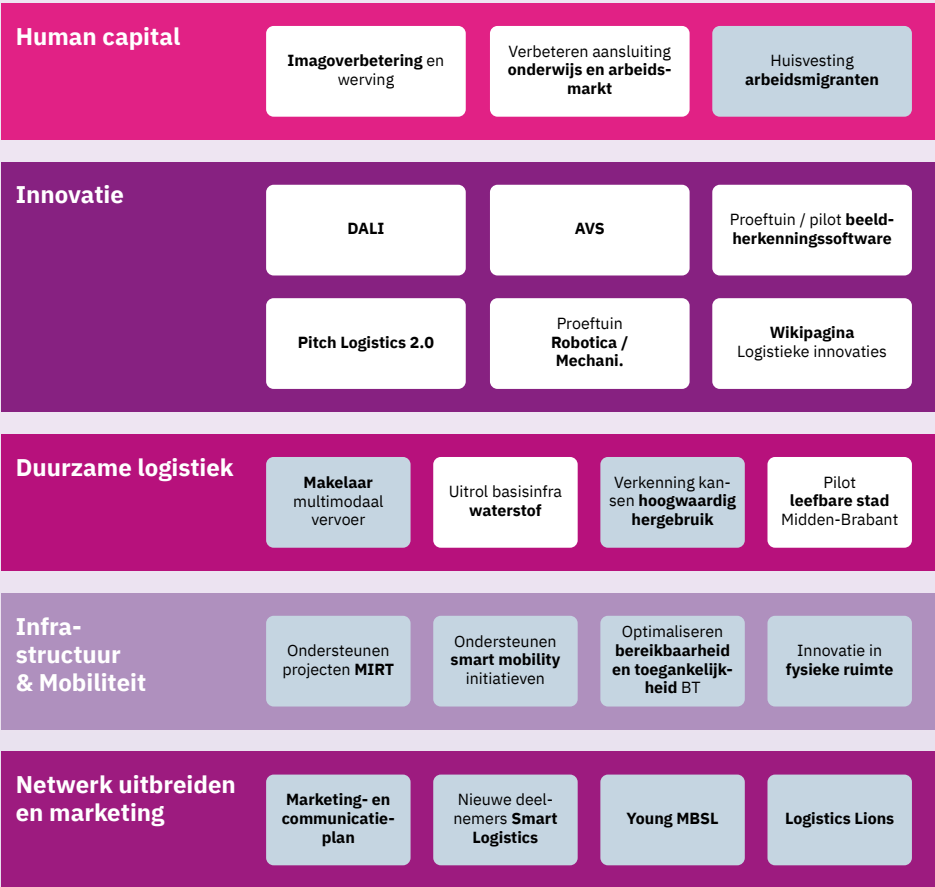
- dit is niet alleen een regionaal aandachtspunt, maar landelijk;
- dit heeft een negatieve invloed op de werving van studenten voor de logistieke opleidingen.
- De samenwerking van triple helix-partijen met de MBSL-organisatie is goed.
- Partijen zijn unaniem positief over het functioneren van de programmamanager.
- Bedrijven die in de projecten hebben geparticipeerd zijn daar tevreden over.
- Kleine kanttekening is soms de waarde van het projectresultaat: uitkomsten uit de projecten kunnen niet altijd geïmplementeerd worden.
- Daar waar (uitkomsten uit) projecten een succes zijn mag dit bovendien breder uitgedragen worden. Hiermee kan aan (nieuwe) partijen getoond worden wat de resultaten zijn die in projecten behaald worden en kan het netwerk verder worden versterkt.

Vanuit de evaluatie is ten slotte geconcludeerd dat de urgentie en uitdagingen waar de sector voor staat zijn veranderd. Het vestigingsklimaat voor bedrijven is wat naar de achtergrond verschoven terwijl het imago c.q. de beeldvorming over logistiek een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren is om talent aan te kunnen trekken naar de bedrijven en opleidingen en talent te kunnen behouden.

Binnen de programmalijnen digitalisering, duurzame logistiek en talentontwikkeling is er een sterke verbondenheid tussen de projecten. Ideeën, uitkomsten of inzichten uit eerdere projecten worden meegenomen of verder uitgewerkt in een volgend project. Dit geeft een deel van het succes van de projecten aan: deelnemende partijen willen graag door met de uitkomsten ervan en passen deze ook toe. Daarnaast laat het zien dat er dynamisch kan worden omgegaan met het programma. Bij het opstellen van het initiële programma in 2020 konden niet alle toekomstige ontwikkelingen voorzien worden. Het is goed dat er in het programma ruimte is voor nieuwe projecten die, bijvoorbeeld door het succesvol binnenhalen van financiering, opgepakt kunnen worden. Figuur 14 geeft de verbindingen tussen projecten weer, deels aangevuld met financiering. Grijs vakjes zijn projecten die wel beoogd waren (in 2020), maar niet zijn uitgevoerd.

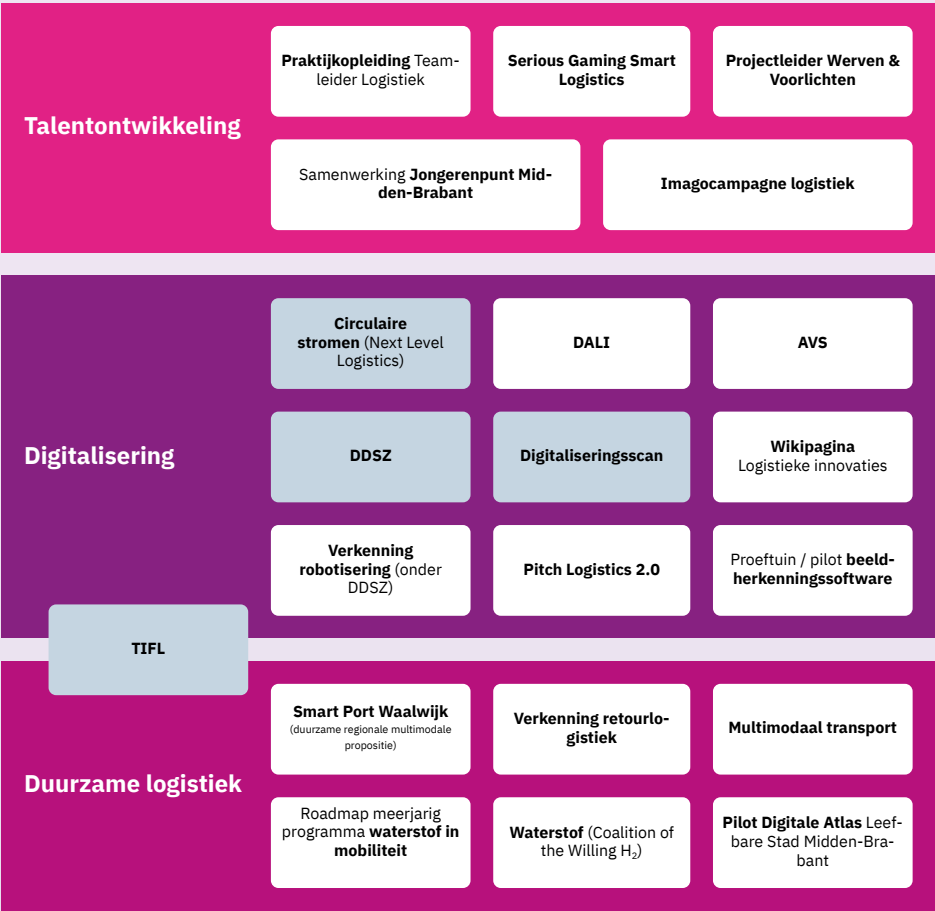
Beoogde projecten

5 thema's (mei 2021)

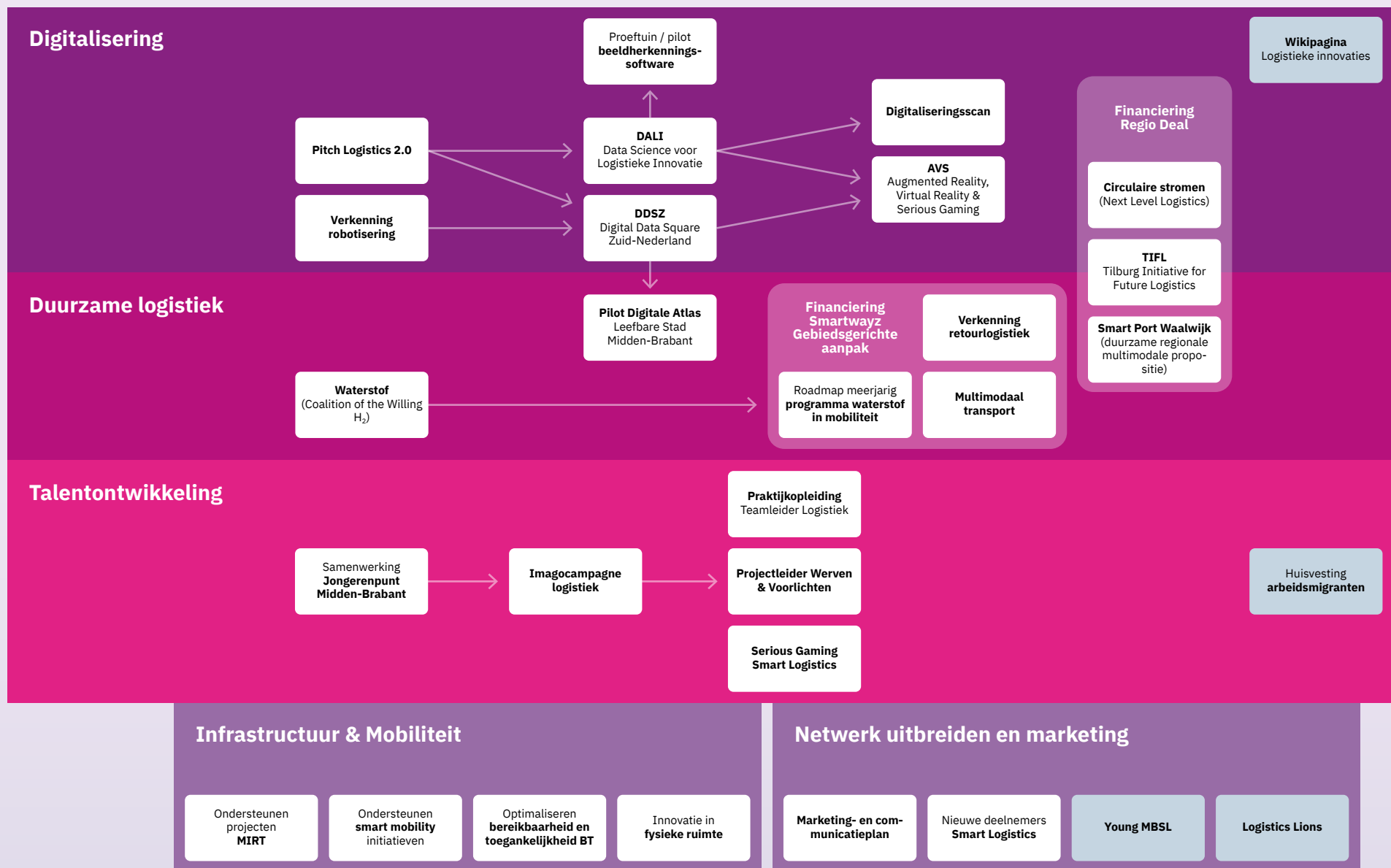

Daadwerkelijke projecten

5 thema's (december 2024)

Figuur 13 Overzicht verschil oorspronkelijk programmaplan (links) versus daadwerkelijk uitgevoerde projecten (rechts). In grijs de projecten die niet aan beide kanten voorkomen.

Figuur 14 Overzicht huidige projecten binnen de vijf programmalijnen en hun onderlinge verbondenheid

Bijlage 2

De betekenis van logistiek voor de regio Hart van Brabant

Logistiek in Hart van Brabant

Regio Hart van Brabant is een logistieke topregio: een logistieke hotspot op de Europese transportcorridors tussen de zeehavens Rotterdam en Antwerpen en het Europese achterland. Deze positie is, naast de geografische ligging, te danken aan een aantal aspecten:

- goede infrastructuur op het gebied van weg, water en spoor, waardoor uitstekende transportverbindingen ontstaan zijn. De regio investeert, in samenwerking met Rijk en de Provincie Noord-Brabant, in het verbeteren van de infrastructuur. Tilburg is een knooppunt in de Goederenvervoercorridor (onderdeel van de Europese TEN-T corridors) van Rotterdam naar Zuid-Nederland en investeert in de vernieuwing van Sluis II in het Wilheminakanaal en de trimodale ontsluiting van bedrijventerrein Loven (Tilburg). In Waalwijk wordt bedrijventerrein Haven uitgebreid en wordt één van de eerste volledig elektrisch aangedreven binnenvaartterminals in Europa ontwikkeld;

- de multimodale propositie van de regio is van groot belang voor de logistieke hotspot. De dagelijkse verbindingen van de 2 binnenvaartterminals in Tilburg en Waalwijk én de railterminal in Tilburg zorgen voor een belangrijke bijdrage aan duurzaam transport. De overslag in de regio bedraagt ruim 200.000 TEU per jaar, wat vertaald kan worden in een besparing van ca. 13 miljoen wegkilometers en reductie van bijna **17.000 ton aan CO₂** per jaar. De railterminal heeft een directe verbinding met Polen en China, waar dagelijks treinen richting Nederland vertrekken;
- de regio kent al jarenlang een goed georganiseerde triple helix samenwerking op het gebied van logistiek waarin samengewerkt wordt door het bedrijfsleven met onderwijs, kennisinstellingen en gemeentes;
- de regio herbergt een mix van internationale grote bedrijven, toonaangevende familiebedrijven en mkb. Verladers (industrie, handel, e-commerce), logistieke dienstverleners, start-ups, tech- en softwarebedrijven werken samen met mbo, hbo en wo onderwijs aan opleiden en kennisontwikkeling.

Dit wordt samengevat in de onderstaande figuur.

30.500 mensen zijn werkzaam in de logistiek in Hart van Brabant. Dat is **12,9%** van de totale werkgelegenheid.

1:8 werknemers heeft een logistieke baan.

De toegevoegde waarde (bijdrage aan de regionale economie) bedraagt **€2,7 miljard**. Dat is zo'n 13,5% van het bruto regionaal product.

De vastgoedvoorraad bedraagt **ca. 3,5 miljoen m²** (2023).

Het regionaal ecosysteem bestaat uit een grote verscheidenheid aan deelnemers, zoals logistiek dienstverleners, verladers (industrie, handel, e-commerce), start-ups/techbedrijven, softwareontwikkelaars, onderwijs en kennisinstellingen, lokale en regionale overheden.

De regio is een uitstekende uitvalsbasis voor Benelux-distributie. T.o.v. andere regio's herbergt de regio bovengemiddeld veel logistieke activiteiten voor e-commerce, consumer electronics en retail.

De regio beschikt over **2 binnenvaartterminals** met dagelijkse verbindingen met de zeehavens en **een railterminal** met verbindingen met China en Polen.

Figuur 15 Ruimtelijk-economisch profiel van logistiek in Midden-Brabant

Economische analyse

Bij economische analyses over logistiek wordt vaak de sector vervoer en opslag als uitgangspunt genomen. Deze sector richt zich op transport & opslag, maar logistiek is veel breder. Banen met een logistieke **functie** zijn in veel meer sectoren te vinden. Het verschil met de sector vervoer en opslag is hier dat de focus niet primair op logistiek ligt, maar dat logistiek een faciliterende activiteit is voor de hoofdactiviteit. Met een logistieke (mbo, hbo of wo) opleiding kun je aan de slag in de sector maar ook bij andere type bedrijven. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van aan- en afvoerstromen en voorraadbeheer (supply chain) bij industriële of groothandelsbedrijven, ziekenhuislogistiek, fulfilmentoperaties van webshops of het op- en afbouwen van evenementenlocaties. Binnen deze bedrijven zijn veel mensen actief op logistiek gebied, maar dat komt niet naar voren in de standaard economische (sector)analyses.

Aan de hand van de methodiek van de Monitor Logistiek Sectorhuis (TNO en BCI, 2013) kan een indeling van het aantal logistieke banen per bedrijf worden gemaakt. Het gaat hier om directe logistiek activiteiten, zoals vervoer, planning of *order picking*. Het aandeel in de sector vervoer en opslag ligt hierbij het hoogst (60%), maar ook in de sector groothandel (33%), voedingsindustrie (23%) en detailhandel (20%) zijn bijvoorbeeld vrij hoge aandelen logistieke banen. Voor de Hart van Brabant komt op basis hiervan naar voren dat er **27.300 personen werkzaam** zijn in de directe logistiek.

Directe werkgelegenheid in logistiek	2010	2014	2018	2023
Werkgelegenheid absoluut (in FTE/arbeidsjaren)	24.350	23.250	25.500	27.300
Werkgelegenheid relatief	11,1%	11,0%	11,6%	11,6%

In vergelijking met de voorgaande jaren is het aandeel werkzame personen in de logistiek in de afgelopen jaren gelijk gebleven op 11,6%. De absolute stijging van het aantal werkzame personen komt door de groei van de regio. In totaal werken er hierdoor 1.800 personen extra in de directe logistiek ten opzichte van 5 jaar geleden.

Als ook de banen in de indirecte logistiek worden meegenomen wordt de impact van logistiek nog wat groter. Onder indirecte logistiek vallen banen bij bedrijven in vervoer en opslag die gericht zijn Value Added Logistics / Services (VAL/VAS). Het gaat hierbij bijvoorbeeld om assemblage, om- en verpakking, montage of markt-specifieke toevoegingen (VAL), maar ook callcenter-activiteiten of facturatie (VAS). Dit gaat in totaal om 1,3% van de werkgelegenheid in de regio met 3.200 werkzame personen. Dit aandeel is licht gestegen in de afgelopen vijf jaar (van 1,2% naar 1,3%).

In totaal komt het aantal werkzame personen in de directe en indirecte logistiek samen op 30.500. Dit is 12,9% van de regio, ofwel een verhouding van 1 op 7,8. In absolute zin betekent dit een stijging van 28.000 FTE (2018) naar 30.500 FTE in 2023, een stijging van 9%.

“1 op de 8 werknemers in Hart van Brabant heeft een logistieke baan”

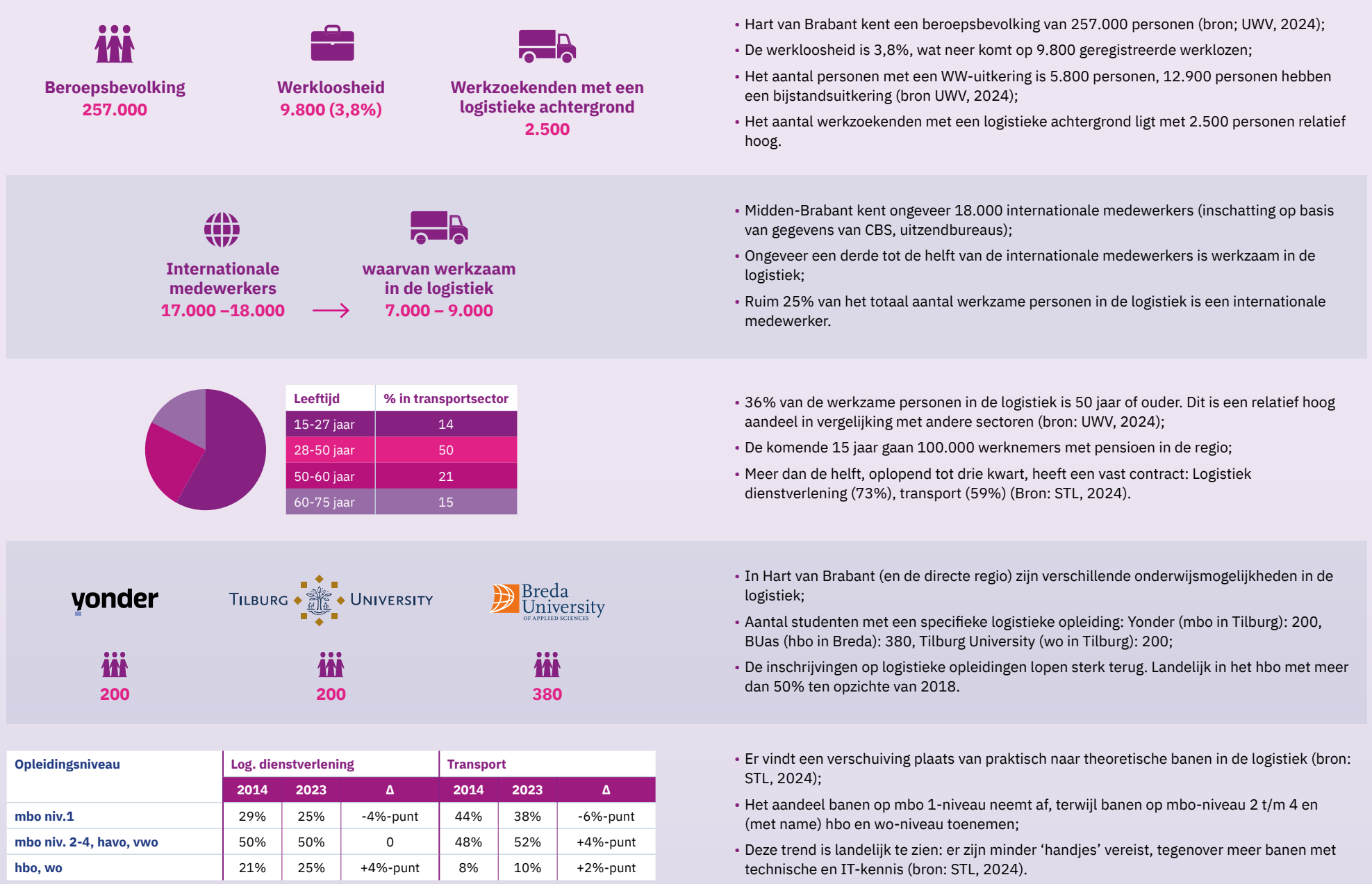
Het profiel in onderwijs en de arbeidsmarkt

De ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt zijn sterk verbonden met het presteren van de logistiek in de regio. De volgende zaken vallen hierbij op:

- de druk op de arbeidsmarkt is onophoudelijk groot (ondanks signalen dat deze druk licht afneemt, UWV 2024). De regio kent lage werkloosheid en een vergrijzende arbeidsbevolking; de komende 15 jaar gaan 100.000 werknemers met pensioen;
- ondanks het sterke opleidingsprofiel van de regio met mbo (Yonder), hbo (Avans en goede verbinding naar BUas) en Tilburg University, loopt de instroom in logistieke mbo en hbo opleidingen flink terug. Op landelijke niveau is het aantal inschrijvingen in logistieke hbo opleidingen gehalveerd. Het behoud van werknemers neemt daarom in belang toe en daarmee het opleiden van werknemers in de praktijk (Leven Lang Ontwikkelen);
- het opleidingsniveau in de logistiek stijgt. Door de inzet van digitale innovaties en automatisering (AI, robotisering) wordt het arbeidstekort deels gecompenseerd. Dit levert een behoefte aan meer IT en technisch personeel t.a.v. inzet en onderhoud van IT systemen, software en geautomatiseerde (opslag)systemen en robots.

De ontwikkelingen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt zijn in figuur 16 samengevat.

Internationale medewerkers
17.000 – 18.000

waarvan werkzaam in de logistiek
7.000 – 9.000

- Midden-Brabant kent ongeveer 18.000 internationale medewerkers (inschatting op basis van gegevens van CBS, uitzendbureaus);
- Ongeveer een derde tot de helft van de internationale medewerkers is werkzaam in de logistiek;
- Ruim 25% van het totaal aantal werkzame personen in de logistiek is een internationale medewerker.

Leeftijd	% in transportsector
15-27 jaar	14
28-50 jaar	50
50-60 jaar	21
60-75 jaar	15

- 36% van de werkzame personen in de logistiek is 50 jaar of ouder. Dit is een relatief hoog aandeel in vergelijking met andere sectoren (bron: UWV, 2024);
- De komende 15 jaar gaan 100.000 werknemers met pensioen in de regio;
- Meer dan de helft, oplopend tot drie kwart, heeft een vast contract: Logistiek dienstverlening (73%), transport (59%) (Bron: STL, 2024).

Yonder

200

TILBURG UNIVERSITY

200

Breda University

380

- In Hart van Brabant (en de directe regio) zijn verschillende onderwijsmogelijkheden in de logistiek;
- Aantal studenten met een specifieke logistieke opleiding: Yonder (mbo in Tilburg): 200, BUas (hbo in Breda): 380, Tilburg University (wo in Tilburg): 200;
- De inschrijvingen op logistieke opleidingen lopen sterk terug. Landelijk in het hbo met meer dan 50% ten opzichte van 2018.

Opleidingsniveau	Log. dienstverlening			Transport		
	2014	2023	Δ	2014	2023	Δ
mbo niv.1	29%	25%	-4%-punt	44%	38%	-6%-punt
mbo niv. 2-4, havo, vwo	50%	50%	0	48%	52%	+4%-punt
hbo, wo	21%	25%	+4%-punt	8%	10%	+2%-punt

- Er vindt een verschuiving plaats van praktisch naar theoretische banen in de logistiek (bron: STL, 2024);
- Het aandeel banen op mbo 1-niveau neemt af, terwijl banen op mbo-niveau 2 t/m 4 en (met name) hbo en wo-niveau toenemen;
- Deze trend is landelijk te zien: er zijn minder 'handjes' vereist, tegenover meer banen met technische en IT-kennis (bron: STL, 2024).

Figuur 16 Overzicht economische ontwikkeling arbeidsmarkt en talentontwikkeling

Impact van trends en ontwikkelingen op het programma MBSL

De wereld is sterk in beweging. Disrupties, zoals overstromingen en oorlogen, zijn geen uitzonderingen meer, maar komen (helaas) regelmatig voor. Geopolitieke invloeden hebben steeds vaker hun invloed op de logistiek. Denk aan de importheffingen van de VS in het eerste kwartaal van 2025, etc. Daarnaast hebben meerjarige ontwikkelingen zoals duurzaamheid, circulariteit, energietransitie, digitalisering, de “war on talent”, politiek en criminaliteit hun invloed op de logistiek. Stakeholders in het netwerk MBSL werden gevraagd naar de meest impactvolle trends en ontwikkelingen voor de regio:

Politiek-maatschappelijke tegenstand ten aanzien van logistiek

- Verdozing, internationale medewerkers, files/uitstoot.
- Behoeftte aan toevoegen van maatschappelijke waarde (brede welvaart).

Schaarste aan ruimte

- Ook druk op ruimte vanuit woningbouwopgaven.

Schaarste op de arbeidsmarkt

- Dalende instroom opleidingen, vergrijzing.
- Concurrentie van high tech (o.a. ASML).

Digitalisering, robotisering en AI

- Kansen voor procesoptimalisatie, noodzaak voor innovatie.
- Veranderende competenties personeel.

Verduurzaming

- Instabiel en veranderlijk (Europees / landelijke) overheidsbeleid: Bedrijven kunnen hierdoor niet goed tot investeringsbeslissingen komen, waardoor de prioriteit van verduurzaming bij bedrijfsleven afneemt.
- Geopolitieke invloed => dit leidt tot een lagere urgentie van verduurzaming.
- Inzet op circulair (circulair bouwen, circulaire industrie, etc.).

Stikstofproblematiek en netcongestie op het elektriciteitsnet

In de figuur hieronder is in het kort weergegeven hoe deze trends en ontwikkelingen invloed hebben op de programmalijnen van MBSL en welke uitdagingen en kansen deze teweeg brengen. Om goed op de trends en ontwikkelingen in te kunnen spelen, zullen de triple helix-partijen zowel op strategisch als op operationeel niveau stappen zetten. Hiermee kunnen de regionale doelen op korte termijn (operationeel) en langere termijn (strategisch) bereikt worden.

Algemeen 	• Gericht op 'wielen en dozen' • Politiek-maatschappelijke 'tegenwind' • Verschuiving functionaliteit logistiek (> regie)	• Juister beeld neerzetten van logistiek (breder dan transport) • Logistiek niet als sector maar als enabelende functie • Verandering bedrijfscompetenties
Digitalisering 	• Robotisering en automatisering • Inzet AI in processen • Digitalisering logistieke keten	• Procesoptimalisatie, toename arbeidsproductiviteit • Ketenoptimalisatie, noodzaak 'meegaan' in digitalisering • Data science / data delen, verbeterde ketentransparantie
Duurzaamheid 	• Regelgeving voor elektrificatie en circulair • Dalende urgentie (inter) nationale politiek	• Netcongestie als rem op verduurzaming / elektrificatie • Overlap tussen verduurzaming en logistieke efficiëntie • Logistiek als enabler voor circulaire stromen / economie
Talent 	• Lage instroom tegenover hoge concurrentie en vergrijzing • Veranderende competenties	• Aansluiting onderwijs – bedrijfsleven verbeteren • Inpassen arbeidsmigranten • Verbreding arbeidspotentieel

Sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen

Als gekeken wordt naar de logistieke functie binnen Hart van Brabant, zijn er sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen. Vanuit de sterktes kan MBSL verder werken om de zwaktes te verbeteren en bedreigingen tegen te gaan en om de kansen te verzilveren. Om de regionale doelen te kunnen bereiken richt het nieuwe programma zich o.a. op het versterken van de zwaktes van de regio. Bijvoorbeeld door het aantrekkelijker maken van opleidingen en het beter laten aansluiten van de logistieke opleidingen op de wensen van het bedrijfsleven, wordt direct ingespeeld op de bedreiging van minder beschikbaarheid van personeel en het imago van de sector kan ermee verbeterd worden. Door de bestaande triple helix-samenwerking en de sterke lokaal gewortelde bedrijven, heeft MBSL een goede positie om hierop in te spelen.

Figuur 17 Trends en uitdagingen/kansen, ingedeeld naar programmalijnen.

Sterktes

- Logistieke hotspot #1
- Sterke, lokaal gewortelde bedrijven met veel logistieke know-how
- Verbinding R'dam en achterland
- Multimodale ontsluiting
- Mbo-opleiding logistiek in de regio
- Bestaande samenwerking tussen triple helix
- Samenwerking met andere Brabantse regio's (m.n. West-Brabant)
- Groot aandeel werkenden in de logistieke sector (1 op 7 in regio Midden-Brabant)

Zwaktes

- Dalende instroom op logistieke opleidingen in de regio
- Interne arbeidsmarkt niet voldoende om aantal vacatures te vullen (arbeidsmigranten nodig)
- Geen logistiek profiel op vmbo
- Beperkt aanbod logistieke opleidingen op hbo- of wo-niveau
- Onvoldoende onboardings- en huisvestingsmogelijkheden voor arbeidsmigranten
- Onvoldoende betrokkenheid kleinere mkb

Kansen

- Als hotspot #1 kunnen dienen als (landelijke) showcase
- Logistiek als thema/functie zien en niet als sector
- Schaarse ruimte noopt tot hoogwaardig ruimtegebruik en inzet op brede welvaart
- Voldoende stageplekken voor logistieke opleidingen in regio
- Inzet AI/digitalisering minder afhankelijk van personeel, vak logistiek aantrekkelijker voor student
- Logistiek als enabler voor circulaire economie

Bedreigingen

- Imago logistiek is slecht, maatschappelijke tegenstand
- Veel logistieke 'clubjes' in Brabant met dezelfde middelen (bv. financiën vanuit Provincie; inzet vanuit bedrijven)
- Logistiek in het onderwijs afhankelijk van enthousiaste docent
- (On)voldoende ruimte voor wonen, mobiliteit
- Beschikbaarheid personeel
- Vanuit Provincie beleid om minder (grootschalige) logistiek te laten landen in Brabant
- Geopolitieke ontwikkelingen

Figuur 18 Uitkomst SWOT-analyse met sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van logistiek in Hart van Brabant

